

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Strategii

KST.411.003.01.2022

Pan
Józef Kubica
p.o. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych
Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych
ul. Grójecka 127
02-124 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 21 kwietnia 2023 r.
(znak: KPK-KPO.441.013.2023)

D/22/503 – Wynajmowanie i zbywanie przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych nieruchomości
na rzecz pracowników, członków ich rodzin i innych uprawnionych osób

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, ul Grójecka 127, 02-124 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Józef Kubica, p.o. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, od dnia 9 kwietnia 2021 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: <ol style="list-style-type: none">1. Andrzej Konieczny, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych w okresie od dnia 19 stycznia 2018 r. do dnia 8 kwietnia 2021 r.;2. Konrad Tomaszewski, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych w okresie od dnia 17 listopada 2015 r. do dnia 19 stycznia 2018 r.;3. Adam Wasiak, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, w okresie od dnia 7 lutego 2012 r. do dnia 17 listopada 2015 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Nadzór Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nad wynajmowaniem i zbywaniem nieruchomości na rzecz pracowników, członków ich rodzin i innych uprawnionych osób przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe oraz realizacja innych zadań dotyczących tych procesów. Wynajmowanie i zbywanie nieruchomości mieszkalnych zarządzanych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.
Okres objęty kontrolą	Od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia zakończenia kontroli ¹ , z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Strategii
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Agnieszka Kuźniewicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KST/15/2022 z dnia 31 sierpnia 2022 r.2. Patrycja Chrzanowska-Przybylska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KST/13/2022 z dnia 31 sierpnia 2022 r.3. Łukasz Warchał, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KST/14/2022 z dnia 31 sierpnia 2022 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-6, 899-905)</p>

¹ Czynności kontrolne w jednostce zostały zakończone w dniu 14 grudnia 2022 r.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie sprawowanie nadzoru przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych⁴ nad wynajmowaniem i zbywaniem nieruchomości na rzecz pracowników, członków ich rodzin i innych uprawnionych osób przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe⁵ oraz realizację innych zadań dotyczących tych procesów.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Negatywną ocenę działalności Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych uzasadniają ustalenia kontroli w badanym zakresie.

Pomimo, iż w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 sierpnia 2022 r. jednostki organizacyjne Lasów Państwowych dokonały 2 428 transakcji zbycia nieruchomości mieszkaniowych o łącznej wartości 351 169,9 tys. zł za kwotę 46 374,2 tys. zł, stosując bonifikaty od 6% do 95%, nadzór Dyrektora Generalnego LP nad ogółem procesów wynajmowania i zbywania nieruchomości był niewystarczający.

Dyrektor Generalny w sposób niedostatecznie pogłębiony poddawał analizie przyczyny niewykonania założonych w Politykach Mieszkaniowych i Programach Gospodarowania Zasobami Lokalowymi⁶ celów dotyczących założonej w danym roku liczby lokali przeznaczonych do zbycia. W siedmiu z 15 badanych wykazów lokali oraz gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie przeznaczonych do sprzedaży⁷ składanych w trybie art. 40a ust. 8 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁸ stwierdzono, że zatwierdzone nieruchomości do sprzedaży przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych były już wcześniej przedmiotem procedury wnioskowania o sprzedaż. Odstęp pomiędzy pierwotnym wyrażeniem zgody na sprzedaż nieruchomości, a ponownym jej zatwierdzeniem wynosił od 10 do 19 lat. Powodowało to konieczność ponoszenia kosztów utrzymania niesprzedanych lokali, co było działaniem niegospodarnym i niecelowym z punktu widzenia zasad gospodarowania nieruchomościami określonymi wewnętrznymi uregulowaniami, na podstawie której jednostki organizacyjne Lasów Państwowych dążyły do utrzymywania jak najmniejszej liczby lokali zbędnych w zasobie.

W odniesieniu do 10 z 17 Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych stwierdzono niepodjęcie przez Dyrektora Generalnego LP skutecznych działań zmierzających do terminowego wykonania m.in. obowiązków opracowania w 2018 r. PGZL lub zwolnienia z obowiązku ich sporządzenia. Dodatkowo Dyrektor Generalny nie podjął czynności w związku z nieterminowym wystąpieniem przez dyrektorów Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych o zwolnienie z obowiązku wykonania PGZL. Ww. brak skutecznych działań Dyrektora Generalnego wystąpił pomimo, że powyższe zaniechania stanowiły naruszenie wewnętrznych regulacji przez dyrekcje regionalne.

Dyrektor Generalny Lasów Państwowych pomimo przysługujących mu na mocy art. 33 ust. 1 ustawy o lasach oraz § 6 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe⁹ uprawnień kierowniczych nie uregulował w drodze zarządzeń lub decyzji przesłanek ograniczających sprzedaż nieruchomości mieszkalnych

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej także: Dyrektor Generalny LP lub Dyrektor Generalny. Ilekroć w tekście Wystąpienia pokontrolnego mowa o Dyrektorsze Generalnym należy przez to rozumieć również p.o. Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, jeśli w danym okresie był on kierownikiem jednostki.

⁵ Dalej: PGL LP, Lasy Państwowe lub LP.

⁶ Dalej: Polityki, PGZL.

⁷ Dalej także: wykaz.

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 672 ze zm., dalej: ustawa o lasach lub uol.

⁹ Nadanego Zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r., dalej: Statut PGL LP, Statut LP lub Statut.

zakwalifikowanych jako lokale zbędne, co w ocenie NIK stanowiło działanie nierzetelne, a także niecelowe i niegospodarne. Pomimo tego, że Dyrektor Generalny Lasów Państwowych kierował pracami całej organizacji, to w gestii nadleśniczych pozostawiono pełną decyzyjność co do kwalifikacji lokali jako zbędnych. Zdaniem NIK, brak wypracowania przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych szczegółowych kryteriów kwalifikowania nieruchomości mieszkaniowych jako zbędnych (*verba legis* z art. 40a ust. 1 *uol*: nieprzydatnych Lasom Państwowym) powodował pozostawienie nadmiernej swobody decyzyjnej kierującym jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych i stwarzał ryzyko arbitralności oceny w zakresie ww. zasadniczej przesłanki zbywania nieruchomości mieszkalnych w procesach ich typowania do zbycia. Ponadto w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 29 listopada 2016 r. Dyrektor Generalny nie ustalił pułapu kwotowego powyżej którego nieruchomości mieszkalne zakwalifikowane jako zbędne nie powinny podlegać sprzedaży, tj. nie określono warunków ograniczających możliwość zbywania lokali o wysokiej wartości nieumorzonej. W latach 2015-2016 doszło do zbycia przez Lasy Państwowe 62 nieruchomości mieszkalnych o wysokich, tj. wynoszących więcej niż 100 tys. zł wartościach niezamortyzowanych, powstałych wskutek remontów lub innych nakładów poniesionych na rzecz sprzedanego majątku, o łącznej wartości księgowej 8 780,8 tys. zł.

Dodatkowo stopniowe podnoszenie w okresie objętym kontrolą wysokości należności, w odniesieniu do których jednostki organizacyjne PGL LP mogły samodzielnie decydować o udzielaniu ulg lub umorzeń powodowało – wraz z brakiem zasięgnięcia informacji o tych zdarzeniach przez Dyrektora Generalnego – że organ kierujący Lasami Państwowymi nie posiadał informacji o skali zastosowanych ulg i umorzeń. Co więcej, kierownicy jednostek organizacyjnych nie zostali zobowiązani do bieżącego lub okresowego przedkładania informacji o ulgach lub umorzeniach zastosowanych w poszczególnych nadleśnictwach lub Regionalnych Dyrekcjach Lasów Państwowych, co pogłębiało stan niewiedzy Dyrektora Generalnego w przedmiotowej kwestii. Ponadto, w okresie objętym kontrolą Dyrektor Generalny Lasów Państwowych nie zlecił przeprowadzenia kontroli w nadleśnictwach lub w Regionalnych Dyrekcjach Lasów Państwowych w celu weryfikacji prawidłowości postępowania jednostek PGL LP w obszarze udzielania ulg lub stosowania umorzeń w związku z kwestiami wynajmu, remontów lub zbywania nieruchomości Skarbu Państwa pozostających w zarządzie Lasów Państwowych.

W okresie objętym kontrolą Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych¹⁰ w wydawanych opiniach prezentowała wykładnię przepisów art. 40a ust. 4 i 9 *uol* wykluczającą wielokrotne nabywanie nieruchomości mieszkalnych przez pracowników lub byłych pracowników Lasów Państwowych. W ocenie NIK, korzystanie ze szczególnych przywilejów może być ograniczane i nie powinno prowadzić do nieuzasadnionego zakwestionowania zasad równości, jednak prezentowane stanowiska DGLP mogły budzić wątpliwości co do ich umocowania w obowiązujących przepisach prawa. Zdaniem NIK, co zauważył również Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, właściwym sposobem realizacji celu wydanych opinii byłaby zmiana brzmienia regulacji ustawowej. Wprowadzenie zmian legislacyjnych uniemożliwiłoby wystąpienie sytuacji stwierdzonej podczas kontroli, że emerytowany pracownik Lasów Państwowych nabył siedem nieruchomości mieszkalnych o łącznej wartości 914,5 tys. zł za kwotę 70,6 tys. zł.

W ocenie NIK, działania Dyrekcji Generalnej LP podjęte w celu wprowadzenia zmian legislacyjnych do przepisów ustawy o *lasach* nie były skuteczne. Dyrektor Generalny dwukrotnie zasugerował Ministrowi Środowiska konieczność dokonania zmian

¹⁰ Dalej: DGLP.

legislacyjnych, jednak nie wykorzystał wyników działalności Zespołu powołanego w 2016 r. m.in. do opracowania propozycji zmian dotyczących brzmienia art. 40a *uol*, tj. nie przekazał ministrowi właściwemu do spraw środowiska sporządzonych projektów modyfikacji wskazanego wyżej przepisu. Zdaniem Izby, co zauważyła również DGLP wydając opinie prawne, problematyczna pozostała kwestia wielokrotnego nabywania przez te same osoby nieruchomości z bonifikatą.

W działaniu jednostki wystąpiły również uchybienia natury formalnej. W 14 z 15 objętych badaniem wykazów dotyczących sprzedaży nieruchomości przekazanych przez RDLP Dyrektor Generalny LP nierzetelnie weryfikował ich zaopiniowanie przez związki zawodowe. Ponadto wystąpiły również błędy w działaniach Dyrektora Generalnego oraz Naczelnika Wydziału Administracji, który zgodnie z regulacjami wewnętrznymi jednostki, odpowiadał za mienie znajdujące się w bezpośrednim zarządzie DGLP. Dyrektor Generalny i Naczelnik Wydziału Administracji zawierali bowiem umowy najmu z pracownikami DGLP, nie dochowując należytej staranności, tj. nie sporządzając w trzech przypadkach wymaganych umowami protokołów zdawczo-odbiorczych. Ponadto w dwóch przypadkach umowy najmu zawarto już po terminie ich obowiązywania, również w dwóch przypadkach do podpisania umów najmu doszło już w trakcie ich trwania.

Dyrektor Generalny LP nie zapewnił, by w latach 2015-2022 jednostki organizacyjne PGL LP zamieszczały w Systemie Informacyjnym Lasów Państwowych¹¹ pełne dane dotyczące m.in. kwestii wynajmowania, remontowania i zbywania nieruchomości mieszkalnych stanowiących mienie Skarbu Państwa pozostające w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Dodatkowo, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, w związku z koniecznością przekazania ministrowi właściwemu do spraw środowiska, w związku z interpelacją poselską z dnia 31 marca 2021 r., informacji dotyczących sprzedaży lokali prowadzonej przez jednostki PGL LP w latach 2015-2021¹², przekazał nierzetelne i niezwerfikowane z SILP dane, co powodowało wprowadzenie w błąd odbiorców tych danych – Sekretarza Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, a w konsekwencji również posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej i obywateli.

Zdaniem NIK niewątpliwa przydatność SILP w zarządzaniu działalnością Lasów Państwowych wymaga starannego zasilania systemu zweryfikowanymi i zgodnymi ze stanem faktycznym danymi, co powinno przyczynić się do usprawnienia dalszego funkcjonowania jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, a na poziomie DGLP wpłynąć na zwiększenie efektywności sprawowanego nadzoru.

Dyrektor Generalny w latach 2015-2022 zlecał przeprowadzanie kontroli działalności nadleśniczych i dyrektorów Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych¹³ oraz zobowiązywał kontrolowane jednostki organizacyjne Lasów Państwowych do wykonania wniosków i zaleceń. W jednym przypadku wystąpiło uchybienie Dyrektora Generalnego w zakresie terminowego sporządzenia rocznego planu kontroli na 2015 r., co naruszało przepisy wewnętrzne jednostki. W latach 2015-2022 Dyrektor Generalny zdecydował o przeprowadzeniu czterech kontroli doraźnych w odpowiedzi na skargi, w tym anonimowe, zgłaszane w obszarze gospodarki mieszkaniowej prowadzonej przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych. NIK wskazuje również, że ówczesny Dyrektor Generalny LP w 2018 r. zlecił przeprowadzenie kontroli doraźnej w sprawie oceny prawidłowości przygotowania procesu sprzedaży osad znajdujących się w zasobach Nadleśnictwa Pomorze, z zasobów której osobiście nabył nieruchomość mieszkalną.

¹¹ Dalej: SILP.

¹² Do dnia 30 kwietnia 2021 r.

¹³ Dalej: RDLP.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Generalny LP w sposób prawidłowy i zgodny z powszechnie obowiązującymi przepisami oraz regulacjami wewnętrznymi prowadził postępowania związane z rozpatrywaniem wniosków o udostępnienie informacji publicznej. NIK negatywnie ocenia jednak uznawanie dokumentów z prowadzonych kontroli doraźnych za tajemnicę przedsiębiorstwa, pomimo braku spełnienia ustawowych przesłanek. Jakkolwiek nie zidentyfikowano przypadku żądania takich dokumentów i odmowy ich udostępnienia w możliwym zakresie, jednak taka praktyka, zdaniem NIK, może stanowić naruszenie praw obywateli do dostępu do informacji publicznej.

W ocenie NIK, sposób wykonywania zadań Dyrektora Generalnego LP w obszarze kontrolowanej działalności, w szczególności pozostawienie dużej uznaniowości kierownikom podległych jednostek w zakresie umarzania należności, a także brak uregulowania kwestii ograniczenia możliwości zbywania nieruchomości mieszkalnych o wysokiej wartości nieumorzona nie sprzyjał zapewnieniu transparentności działania Lasów Państwowych. Pomimo znaczącego wymiaru finansowego procesów zbywania nieruchomości na cele mieszkaniowe, stworzony system nie gwarantował minimalizacji czynników ryzyka w tych procesach oraz nie zapewniał, że majątek Skarbu Państwa zbywany był w każdym przypadku w oparciu o zasady racjonalnej gospodarki oraz z zachowaniem zasad przejrzystości procesu decyzyjnego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Nadzór Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nad wynajmowaniem i zbywaniem nieruchomości na rzecz pracowników, członków ich rodzin i innych uprawnionych osób przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe oraz realizacja innych zadań dotyczących tych procesów. Wynajmowanie i zbywanie nieruchomości mieszkalnych zarządzanych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, działając na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy o lasach, kierował Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe przy pomocy dyrektorów Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych. Zgodnie z § 5 ust. 1 Statutu Lasów Państwowych Dyrektor Generalny wykonywał swoje zadania przy pomocy powołanych zastępców, którym w drodze regulaminów organizacyjnych jednostki przypisywano nadzór nad właściwymi merytorycznie komórkami organizacyjnymi Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych. W latach 2015-2022 powołano łącznie sześć osób na stanowiska Zastępcy lub p.o. Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych¹⁵, sprawujących nadzór nad

¹⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁵ Zastępca i p.o. Zastępcy Dyrektora Generalnego ds. strategii, organizacji i rozwoju, sprawujący funkcję w okresie od 1 stycznia do 18 listopada 2015 r., następnie od 19 listopada 2015 r. do 7 grudnia 2015 r.; Zastępca Dyrektora Generalnego ds. gospodarki finansowej oraz gospodarowania zasobami majątkowymi, sprawujący funkcję od dnia 8 grudnia 2015 r. do dnia 28 lutego 2018 r.; Zastępca Dyrektora Generalnego ds. rozwoju i organizacji, sprawujący funkcję w okresie od 1 marca do 23 sierpnia 2018 r.; Zastępca i p.o. Zastępcy Dyrektora Generalnego ds. gospodarki leśnej, sprawujący funkcję w okresie od 30 sierpnia 2018 r. do 13 kwietnia 2021 r., następnie w dniach od 15 kwietnia do 5 września 2021 r.; Zastępca Dyrektora

wydziałami odpowiedzialnymi za realizację zadań związanych z wynajmowaniem i zbywaniem nieruchomości mieszkalnych pozostających w zarządzie PGL LP lub bezpośrednim zarządzie Dyrektora Generalnego. Zgodnie z § 28 Zarządzenia nr 33 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w sprawie Regulaminu organizacyjnego Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych z dnia 19 maja 2014 r.¹⁶, § 38 ust. 1 Zarządzenia nr 13 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 lutego 2018 r. w sprawie Regulaminu organizacyjnego Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych¹⁷ oraz § 40 ust. 2 Zarządzenia nr 62 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie Regulaminu organizacyjnego Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych¹⁸, Zastępcy Dyrektora Generalnego kierowali całokształtem spraw związanych z działalnością podporządkowanych im komórek organizacyjnych oraz byli odpowiedzialni przed kierownikiem jednostki za powierzony im zakres działania. W strukturze DGLP umiejscowiono również Głównego Inspektora Lasów Państwowych, kierującego Inspekcją Lasów Państwowych¹⁹, podlegającego bezpośrednio Dyrektorowi Generalnemu.

W latach 2015-2022 (do dnia 21 listopada 2022 r.²⁰) w strukturze Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych funkcjonowały trzy komórki, których zadaniem był m.in. nadzór i kontrola nad sprawami związanymi z wynajmowaniem i zbywaniem nieruchomości mieszkalnych znajdujących się w zasobach PGL LP, w tym również bezpośrednim wynajmem lokali mieszkalnych znajdujących się w bezpośrednim zarządzie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

(akta kontroli str. 7-82, 105a-112, 119-126, 136-198, 781-790, 884-888)

Na dzień 24 listopada 2022 r. w zasobach PGL LP, według danych z SILP, pozostawało 7 645 nieruchomości mieszkalnych, z czego 1 829 było zakwalifikowanych²¹ do sprzedaży. Lokali niezbędnych z tytułu zajmowania ich przez nadleśniczych lub leśniczych było odpowiednio 254 i 4 004, liczba pozostałych nieruchomości mieszkalnych zdefiniowanych jako niezbędne wynosiła 922.

W okresie objętym kontrolą²² jednostki PGL LP sprzedały łącznie 2 428 nieruchomości mieszkalnych o łącznej powierzchni 221,5 tys. m². Łączna wartość

Generalnego ds. ekonomicznych, sprawujący funkcję w okresie od 6 września 2021 r. do 6 lipca 2022 r.; p.o. Zastępcy Dyrektora Generalnego ds. nieruchomości i zamówień od dnia 7 lipca 2022 r.

¹⁶ Dalej: Regulamin organizacyjny nr 33/2014 lub Zarządzenie nr 33/2014.

¹⁷ Dalej: Regulamin organizacyjny nr 13/2018 lub Zarządzenie nr 13/2018.

¹⁸ Dalej: Regulamin organizacyjny nr 62/2018 lub Zarządzenie nr 62/2018.

¹⁹ Komórka wykonująca zadania w zakresie kontroli instytucjonalnej, przeprowadzająca kontrole działalności jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych oraz inne kontrole na polecenie Dyrektora Generalnego. W okresie objętym kontrolą sprawowała nadzór nad wykonaniem kontroli zleconych przez Dyrektora Generalnego dyrektorom Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych. Do innych zadań Inspekcji Lasów Państwowych należała koordynacja spraw związanych z załatwianiem skarg i pism o charakterze interwencyjnym oraz współpraca z organami kontroli państwowej.

²⁰ Na podstawie Regulaminów organizacyjnych badanej jednostki, tj. Zarządzenia nr 33 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 maja 2014 r. w sprawie Regulaminu organizacyjnego Lasów Państwowych, dalej: regulamin organizacyjny nr 33/2014; Zarządzenia nr 13 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 lutego 2018 r., dalej: regulamin organizacyjny nr 13/2018; Zarządzenia nr 52 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 25 lipca 2018 r., dalej: regulamin organizacyjny 52/2018; Zarządzenia nr 32 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 maja 2021 r., dalej: regulamin organizacyjny nr 32/2021; Zarządzenia nr 54 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 3 września 2021 r. w sprawie likwidacji Wydziału Infrastruktury i utworzenia Wydziału Gospodarowania Mieniem, dalej: regulamin organizacyjny nr 54/2021; Zarządzenia nr 60 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia do struktury Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych stanowiska p.o. Zastępcy Dyrektora Generalnego ds. Nieruchomości i Zamówień, dalej: regulamin organizacyjny nr 60/2022.

Na dzień badania zakresów czynności i obowiązków pracowników Wydziału Nieruchomości oraz Wydziału Gospodarowania Mieniem, działających w strukturze Dyrekcji Generalnej Lasów odpowiednio w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 5 września 2021 r. oraz od dnia 6 września 2021 r. do dnia 2 grudnia 2022 r.

²¹ Miały przypisany kod 1040, który zgodnie z określonym w Zarządzeniu nr 53/2018 wzorem nr 4 do wykazu budynków i lokali zbędnych oznaczał, że nieruchomość została przeznaczona do sprzedaży.

²² Według stanu na dzień 31 sierpnia 2022 r.

zbytych nieruchomości oszacowana została na kwotę 351 169,9 tys. zł., a osiągnięty z ich sprzedaży przychód wyniósł 46 374,2 tys. zł (tj. 13,2% wartości oszacowania nieruchomości). Liczba sprzedanych nieruchomości w poszczególnych latach (bez 2022 r.) mieściła się w przedziale od 194 do 306. Jedynie w 2015 r. znacząco odchyliła się i wyniosła 824 nieruchomości. W wyniku badania zidentyfikowano przypadki, w których jedna osoba kilkakrotnie nabyła nieruchomości mieszkalne z zasobów PGL LP. Rozkład danych przedstawiał się następująco: 15 osób nabyło po dwie nieruchomości, jedna osoba nabyła trzy nieruchomości, a jedna osoba nabyła siedem nieruchomości²³.

W okresie objętym kontrolą liczba lokali nieodpłatnie udostępnionych PGL LP dla pracowników, których stanowisko oraz charakter pracy związane były z koniecznością zamieszkania w miejscu jej wykonywania każdego roku zmniejszała się – z poziomu 4 716 w 2015 r. do poziomu 4 111 lokali w 2021 r. Wzrost liczby oddanych do bezpłatnego korzystania nieruchomości wzrósł w 2022 r. i według stanu na dzień 31 sierpnia 2022 r. wyniósł 4 571 lokali. Podobnie zmniejszeniu ulegała liczba odpłatnie wynajmowanych z zasobu PGL LP lokali mieszkalnych. W 2015 r. (według stanu na ostatni dzień roku) wynajmowano 4 159 lokali mieszkalnych, co przyniosło przychód w wysokości 18 745,3 tys. zł, natomiast w 2021 r. – 3 101 lokali mieszkalnych, co przyniosło przychód w wysokości 14 985,0 tys. zł.

W przypadku, gdy PGL LP nie dysponowało nieodpłatnymi lokalami mieszkalnymi, uprawnionym pracownikom wypłacano świadczenie pieniężne w postaci równoważnika pieniężnego. Liczba osób pobierających równoważnik pieniężny wzrosła z poziomu 1 126 osób w 2015 r. do poziomu 1 361 osób w 2022 r.²⁴ Wzrost liczby pobierających równoważnik prowadził również do wzrostu przeznaczanych na ten cel środków w poziomie 3 240,0 tys. zł w 2015 r. do 4 129,4 tys. zł w 2021 r.

(akta kontroli str. 7-82, 547-551, 580-582a, 906-908a, 912-919, 1180-1193, 1201a-1202g, 1203-1242, 1244a-1244g, 1671-1672, 1761, 2528-2558, 2635-2678)

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Generalny Lasów Państwowych dwukrotnie uregulował kwestie zarządzania zasobem lokalowym znajdującym się w zarządzie nadleśnictw oraz Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych wydając zarządzenia w formie wytycznych.

Zarządzeniem nr 48 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 czerwca 2015 r. w sprawie wprowadzenia Wytycznych do Zaktualizowanych Polityk Mieszkaniowych²⁵ dla jednostek Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na lata 2015-2030²⁶ Dyrektor Generalny zobowiązał jednostki organizacyjne Lasów Państwowych do stosowania wprowadzonych wytycznych. Jak

²³ Nabywcą był emerytowany pracownik PGL LP. Łączna wartość oszacowania nieruchomości wyniosła 914,5 tys. zł, które zostały zbyte za łączną cenę 70,6 tys. zł z uwzględnieniem bonifikaty wynoszącej 95%. Wszystkie nieruchomości stanowiły pustostany. Umowy sprzedaży zawierane były w okresie od dnia 8 lipca 2015 r. do dnia 3 marca 2016 r.

²⁴ Według stanu na dzień 31 sierpnia 2022 r.

²⁵ Polityka Mieszkaniowa została przyjęta zarządzeniem nr 89 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Państwowego Gospodarstwa Leśnego na lata 2014-2030 (zn. ER-0110-3/2013) do realizacji o znaczeniu strategicznym dla PGL LP. Celami szczegółowymi Polityki Mieszkaniowej było między innymi: opracowanie docelowego modelu w zakresie infrastruktury mieszkaniowej dla jednostki, uwzględniającej swoją specyfikę i lokalne potrzeby w perspektywie do 2030 r. oraz kwalifikacja istniejących zasobów mieszkaniowych w zakresie przydatności lub nieprzydatności dla prowadzenia gospodarki leśnej w jednostce. W praktyce Polityka Mieszkaniowa miała stworzyć warunki przydatne i użyteczne dla kierownika jednostki, który otrzymał narzędzia do skutecznego zabezpieczenia potrzeb lokalowych dla funkcjonowania jednostki. Celami strategicznymi Polityki Mieszkaniowej było między innymi zabezpieczenie lokali mieszkalnych tam, gdzie istniały uzasadnione potrzeby, opracowywanie trybu typowania i zbywania zbędnych lokali oraz optymalizacji kosztów utrzymania substancji mieszkaniowej i związanych z tym kosztów administracyjnych.

²⁶ Dalej: Zarządzenie nr 48/2015.

wskazano w § 2 Zarządzenia nr 48/2015 integralną częścią dokumentu był *Stan obecny zasobów mieszkaniowych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe*. Uzasadnieniem niezbędności podjętych działań była konieczność opracowania sposobu postępowania w stosunku do ówczesnie aktualnych zasobów infrastruktury lokalowej, z uwzględnieniem utrzymania tylko tej części, która była niezbędna do dalszego funkcjonowania i właściwego prowadzenia gospodarki leśnej. Według stanu na dzień 1 stycznia 2015 r. w zasobach PGL LP pozostawało nieco ponad 10 tys. lokali mieszkalnych, z czego w 2015 r. 62% miało status mieszkań niezbędnych, nieplanowanych do sprzedaży.

Zarządzeniem nr 53 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzenia do wykorzystania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych *Wytycznych do opracowania Programu Gospodarowania Zasobami Lokalowymi*²⁷ w jednostkach organizacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe²⁸, Dyrektor Generalny zobowiązał jednostki organizacyjne Lasów Państwowych do stosowania wprowadzonych wytycznych. Na mocy Zarządzenia nr 53/2018 na kierowników jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych nałożono obowiązek opracowania Programów Gospodarowania Zasobami Lokalowymi, których celem było określenie odpowiedniego stanu ilościowego lokali niezbędnych i przydatnych do realizacji założeń racjonalnej gospodarki leśnej.

Ponadto w drodze wydanych zarządzeń²⁹ Dyrektor Generalny uregulował zasady ustalania wysokości stawek czynszu za korzystanie m.in. z lokali mieszkalnych PGL LP.

(akta kontroli str. 7-113, 775-800, 911, 2221-2248, 2300-2372, 2387-2416, 2500-2502, 3922-3922b, 3925-3925e)

Zarządzenia nr 48/2015 i 53/2018 były uzupełniane w drodze pism kierowanych przez Dyrektora Generalnego do dyrektorów Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych, w których ustalono przesłanki ograniczające możliwość zbycia nieruchomości pomimo zaklasyfikowania ich w Politykach Mieszkaniowych lub Programach Gospodarowania Zasobami Lokalowymi jako zbędnych do prowadzenia gospodarki, co opisano w dalszej części wystąpienia.

(akta kontroli str. 7-113, 775-800, 913-941, 1073-1158, 1612-1618)

W Zarządzeniach nr 48/2015 i 53/2018 Dyrektor Generalny określił, w drodze wytycznych, obowiązki jednostek organizacyjnych PGL LP związane z podziałem całego zasobu mieszkaniowego na lokale niezbędne i zbędne. Lokale mieszkalne leśniczych i nadleśniczych, a także pozostałe lokalne mieszkalne niezbędne do

²⁷ Celem Programu Gospodarowania Zasobami Mieszkalnymi było określenie odpowiedniego stanu ilościowego lokali niezbędnych i przydatnych dla realizacji racjonalnej gospodarki leśnej poprzez: 1) opracowanie koncepcji funkcjonowania jednostki organizacyjnej Lasów Państwowych w zakresie infrastruktury lokalowej uwzględniającej specyfikę i potrzeby jednostki w perspektywie do roku 2035; 2) analizę możliwości wykorzystania aktualnego zasobu lokalowego oraz określenie sposobu postępowania z lokalami zbędnymi; 3) analizę niezbędnych nakładów inwestycyjnych mających na celu osiągnięcie stanu pożądanego; 4) optymalizację kosztów utrzymania infrastruktury.

²⁸ Dalej: Zarządzenie nr 53/2018 lub Wytyczne do opracowania PGZL.

²⁹ Zarządzenie nr 38 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie dopuszczenia do wykorzystania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych *Wytycznych w sprawie zasad ustalania wysokości stawki czynszu za korzystanie z lokali mieszkalnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe*, dalej: Zarządzenie nr 38/2014; Zarządzenie nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia do wykorzystania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych *Zasad ustalania wysokości stawki czynszu za korzystanie z lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych i garaży Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe*, dalej: Zarządzenie nr 31/2018.

właściwego prowadzenia gospodarki leśnej³⁰, nie podlegały zbyciu. W drodze wytycznych zdefiniowano kategorię lokali trudnozbywalnych, tj. spełniających kryteria do zbycia w trybie art. 40a *uol* i jednocześnie takich, których sprzedaż była utrudniona. Do przyczyn uniemożliwiających zbycie lokali tego typu zaklasyfikowano³¹ m.in. mieszkania użytkowane bez ważnej umowy; nieruchomości zatwierdzone do sprzedaży, których najemcy nie wyrażali woli nabycia lub nie mieli możliwości finansowych nabycia lokalu; lokale z najemcami, którzy oczekiwali nabycia zamieszkiwanego lokalu w dalszej perspektywie czasowej, gdyż w chwili planowanej sprzedaży posiadali względnie nieatrakcyjne (jeszcze zbyt niskie ich zdaniem) zniżki; pustostany w złym stanie technicznym; lokale wpisane do rejestru zabytków.

Na dzień 24 listopada 2022 r. w zasobach PGL LP pozostawało 193 lokali zaklasyfikowanych jako trudnozbywalne, przy czym 34 nieruchomości mieszkalne stanowiły pustostany, 64 były w złym stanie technicznym, a trzy stanowiły zabytki. Dane zamieszczone w Systemie Informatycznym Lasów Państwowych nie pozwalały na wygenerowanie raportów informujących o liczbie lokali trudnozbywalnych zajmowanych bezumownie lub takich, których najemcy nie skorzystali z przysługującego im prawa pierwokupu. Na dzień 24 listopada 2022 r. na poziomie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych niemożliwe było uzyskanie informacji, dlaczego 92 lokale zostały zaklasyfikowane przez jednostki organizacyjne PGL LP jako trudnozbywalne.

(akta kontroli str. 7-113, 1194-1197, 1180-1244j, 2515-2531, 2536-2558, 3922-3922b)

Kierownicy jednostek organizacyjnych oraz pracownicy komórek DGLP zwracali się do Zespołu Radców Prawnych Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych m.in. w sprawach związanych z wynajmem i sprzedażą nieruchomości. Przedmiotem wydawanych opinii były kwestie dotyczące: odpłatności za mieszkanie służbowe³², wątpliwości związanych ze sprzedażą pustostanów w trybie art. 40a ust. 9 ustawy *o lasach*³³, zwrotu bonifikaty wynikającej z art. 40a ust. 5b *uoβ*³⁴, zniesienia współwłasności³⁵, możliwości nabycia lokalu w trybie art. 40a ust. 4 *uol* przez członków rodziny zmarłego pracownika PGL LP z zachowaniem prawa do obniżenia ceny³⁶, naliczenia bonifikaty przy sprzedaży lokalu w trybie art. 40a *uol* na rzecz osoby bliskiej³⁷. Ponadto radca prawny DGLP wydał opinię³⁸, w której odnosił się do kwestii uprawnień Dyrektora Generalnego w sprawie nabycia nieruchomości mieszkalnej z zasobów PGL LP. Sam Dyrektor Generalny w okresie objętym kontrolą nie występował do Zespołu Radców Prawnych w celu pozyskania opinii prawnych

³⁰ W tym mieszkania zabezpieczające potrzeby pracowników RDLP i DGLP – część III. Założenia polityki mieszkaniowej ust. 3 pkt b Zarządzenia nr 48/2015. W § 2 pkt 5 Zarządzenia nr 53/2018 wskazano, że lokale niezbędne na potrzeby prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej stanowiły w szczególności lokale o znacznej wartości księgowej lub rynkowej, wykorzystywane w innych rodzajach działalności (np. w gospodarce rybackiej), posiadające dużą wartość historyczną, edukacyjną lub zaklasyfikowane ze względu na lokalizację.

³¹ Ujęto w części III. Założenia polityki mieszkaniowej ust. 6 Zarządzenia nr 48/2015 i w § 2 pkt 8 Zarządzenia nr 53/2018.

³² Pismo znak: GR.023.88.2015 z dnia 22 maja 2015 r.;

³³ Pismo znak: GR.023.110.2015 z dnia 24 czerwca 2015 r., wyrażające opinię o braku podstaw do stosowania ograniczeń w zakresie uprawnień do nabywania więcej niż jednego lokalu; GR.023.24.2016 z dnia 15 lutego 2016 r. – sporządzona przez tę samą osobę, która wydała opinię przywołaną wcześniej, wskazano w niej, że uprawnione jest przyjęcie zasady, iż pracownik tylko raz może skorzystać z preferencyjnego nabycia nieruchomości.

³⁴ Pismo znak: GR.023.29.2018 z dnia 16 kwietnia 2018 r.

³⁵ Pismo znak: GR.023.86.2019 z dnia 11 października 2019 r.

³⁶ Pismo znak: GR.023.108.2019 z dnia 12 grudnia 2019 r.

³⁷ Pismo znak: GR.023.74.2021 z dnia 13 września 2021 r.

³⁸ Pismo znak: GR.023.33.2021 z dnia 25 marca 2021 r. skierowane do naczelnika Wydziału Infrastruktury.

w zakresie wynajmu i zbywania nieruchomości mieszkalnych stanowiących zasób Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 7-112, 2250-2253, 2624-2634b, 3922-3923c)

Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych w 2021 r.³⁹ wydawała opinie prawne, które wskazywały zainteresowanym stronom, że według celowościowej wykładni przepisu art. 40a ust. 4 i 9 ustawy o lasach możliwość wielokrotnego nabywania nieruchomości mieszkalnych z zasobów PGL LP z bonifikatą była sprzeczna z intencją ustawodawcy. Ograniczenie uprawnienia do wielokrotnego nabywania lokali i gruntów na preferencyjnych warunkach (w sytuacjach opisanych w ww. przepisach) nie wynikało wprost z zapisów ustawy o lasach lub aktów wykonawczych. Działania pracowników DGLP w tym zakresie opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 7-112, 2250-2253, 2624-2634b, 3366-3374, 3922-3923c)

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Generalny Lasów Państwowych nie uregulował w aktach wewnętrznych tj. zarządzeniach lub decyzjach kwestii związanych z określeniem przesłanek ograniczających sprzedaż nieruchomości mieszkalnych lub gruntów⁴⁰, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Wytyczne w tym zakresie polecane były do stosowania w PGL LP w formie pism wewnętrznych.

Odpowiednik takich unormowań po raz pierwszy wprowadzono pismem⁴¹ z dnia 30 listopada 2016 r., w którym Dyrektor Generalny ustalił graniczną wartość księgową netto lokali akceptowanych do sprzedaży, a sam limit kwotowy wynosił 100 tys. zł. Jak wskazano w piśmie, wnioski o sprzedaż lokali lub gruntów zgłaszane do zatwierdzenia przez Dyrektora Generalnego, w których wykazano nieruchomości mieszkalne o wartości księgowej netto przekraczającej 100 tys. zł co do zasady miały nie podlegać rozpatrywaniu⁴². Przesłanką uzasadniającą rozpatrzenie wniosku zawierającego nieruchomość o wyższej niż wskazana wartości netto miały stanowić wyjątkowe okoliczności uzasadniające konieczność zbycia lokalu. W całym okresie objętym kontrolą w korespondencji skierowanej do dyrektorów RDLP nie uszczegółowiono i nie wskazano kryteriów, do których zaliczono *wyjątkowe okoliczności uzasadniające*. Przed skierowaniem ww. pisma, w latach 2015-2016 doszło do zbycia przez Lasy Państwowe 62 nieruchomości mieszkalnych o wysokich, tj. wynoszących więcej niż 100 tys. zł wartościach niezamortyzowanych, powstałych wskutek remontów lub innych nakładów poniesionych na rzecz sprzedanego majątku, o łącznej wartości księgowej 8 780,8 tys. zł.

Pismem⁴³ z dnia 27 listopada 2019 r. Dyrektor Generalny uchylił poprzednie ustalenia i podniósł wartość księgową netto nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży w trybie art. 40a ustawy o lasach do kwoty 150 tys. zł. Z treści pisma wynikało, że lokale o wartości zamortyzowanej do 150 tys. zł miały być kierowane do sprzedaży w pierwszej kolejności. W dniu 9 stycznia 2020 r. Dyrektor Generalny LP czasowo zawiesił stosowanie podwyższonej kwoty kwalifikacji lokali do sprzedaży.

³⁹ Tj.: pismo znak: GR.023.26.2021 z dnia 11 marca 2021 r., pismo znak: ZI.160.10.2021 z dnia 25 czerwca 2021 r., pismo znak: ZI.160.3.2021 z dnia 20 kwietnia 2021 r.

⁴⁰ Pismo znak: ES.160.6.2021 z dnia 12 kwietnia 2022 r. w którym p.o. Dyrektora Generalnego przekazał Pełnomocnikowi Rządu ds. Leśnictwa i Łowiectwa projekt zarządzenia wskazując, że dotychczas w PGL LP nie wprowadzono regulacji w formie zarządzeń określających zasady kwalifikowania nieruchomości mieszkaniowych do sprzedaży. W miejsce zarządzeń stosowano wewnętrzne pisma lub ustne zalecenia przekazywane podczas szkoleń lub porad.

⁴¹ Pismo znak: EI.160.8.2016.

⁴² Według stanu na dzień 28 listopada 2022 r. 90 spośród 2 376 zbytych nieruchomości mieszkalnych, stanowiły nieruchomości, których jednostkowa wartość księgowa netto przekraczała 100 tys. zł.

⁴³ Pismo znak: ZI.160.5.2019.

Pismem z dnia 2 kwietnia 2021 r.⁴⁴ adresowanym do dyrektorów RDLP p.o. Dyrektor Generalny poinformował o zawieszeniu stosowania podwyższonej do 150 tys. zł wartości księgowej netto lokali predestynowanych do sprzedaży i powrócił do ustaleń z 2016 r., tj. do stosowania kwoty zamortyzowanej do 100 tys. zł. Powyższe okoliczności powodowały konieczność ze strony dyrektorów RDLP przeanalizowania zapisów w PGZL i wprowadzenia zmian danych w SILP. Zmiany w limitach wartości księgowej netto nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży przyczyniły się do powstania rozbieżności pomiędzy liczbą nieruchomości przeznaczonych do zbycia, a liczbą wniosków o zatwierdzenie wykazu nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży.⁴⁵ Zastępca Dyrektora Generalnego LP ds. Gospodarki Leśnej w celu poprawy realizacji celów określonych w PGZL⁴⁶ oraz poddając pod ponowną analizę założenia zawarte w powyższych Programach, w piśmie z dnia 30 listopada 2020 r.⁴⁷ skierowanym do RDLP wskazał, że istnieją rozbieżności pomiędzy liczbą wniosków o wyrażenie zgody na sprzedaż nieruchomości mieszkalnych, a liczbą nieruchomości planowaną do zbycia zgodnie z PGZL.

W dniu 1 czerwca 2021 r.⁴⁸ Dyrektor Generalny wprowadził zmianę polegającą na ograniczeniu powierzchni działek gruntu, na których posadowione są budynki mieszkalne planowanych do sprzedaży do 1 000 m². Jednocześnie wskazał, że weryfikacja wybranych nieruchomości będzie odbywała się w drodze kontroli terenowych prowadzonych przez przedstawicieli DGLP. Pismem utrzymano w mocy ograniczenie wartości zamortyzowanej sprzedawanych lokali mieszkalnych w wysokości 100 tys. zł netto, wskazując, że wnioski zawierające nieruchomości przekraczające tę wartość nie uzyskują zgody na sprzedaż.

(akta kontroli str. 7-112, 551-570, 577-579, 775-800, 913-941, 945-999, 1073-1155, 1180-1247, 1609, 1675-1679, 1684-1752, 2220a-2220p, 2070-2107, 2711-2711k, 3922-3925e)

Zarządzeniem nr 51 z dnia 25 maja 2022 r.⁴⁹ Dyrektor Generalny powołał Zespół zadaniowy ds. *komisyjnej oceny⁵⁰ zasadności sprzedaży pozostających w zarządzie PGL LP nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi i samodzielnych lokali mieszkalnych oraz gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie, nieprzydatnych Lasom Państwowym*. Zespół miał za zadanie opiniować dla Dyrektora Generalnego LP wnioski o sprzedaż nieruchomości mieszkalnych, których wartość księgowa netto przekraczała wartość 100 tys. zł lub powierzchnia działki gruntu przekraczała 1 000 m². Do składu Zespołu powołano dziewięć osób, w tym pięć osób sprawujących funkcję przewodniczących organizacji związkowych działających w PGL LP. Zespół spotkał się w formule zdalnej w dniu 24 czerwca 2022 r. Do dnia 1 grudnia 2022 r. nie doszło do ponownego spotkania Zespołu. Pod obrady Zespołu skierowano wnioski dotyczące 15 nieruchomości. W odniesieniu do 11 nieruchomości wyrażono pozytywną opinię w sprawie możliwości ich sprzedaży. W jednym przypadku głosowanie dotyczące tej nieruchomości przeniesiono na kolejne

⁴⁴ Pismo znak: ZI.160.5.2021.

⁴⁵ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 14 października 2022 r., pkt.21, 21.

⁴⁶ Przyjętych na mocy Zarządzenia nr 53 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzenia do wykorzystywania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych *Wytucznych do opracowania Programu Gospodarowania Zasobami Lokalowymi w jednostkach organizacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe*.

⁴⁷ Pismo znak: ZI.160.10.2020

⁴⁸ Pismo znak: ZI.160.8.2021.

⁴⁹ Zarządzenie nr 51 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 25 maja 2022 r. w sprawie powołania Zespołu zadaniowego do komisyjnej oceny zasadności sprzedaży pozostających w zarządzie PGL LP nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi i samodzielnych lokali mieszkalnych oraz gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie, nieprzydatnych Lasom Państwowym.

⁵⁰ Dalej: Zespół zadaniowy, zespół komisyjny.

spotkanie, natomiast w kolejnych trzech sprawach członkowie Zespołu zadaniowego orzekli, że z przyczyn formalnych nie będą rozpatrywać zgłoszonych propozycji.

(akta kontroli str. 7-113, 775-800, 913-941, 1087-1155, 1203-1241, 1725-1728, 1751-1752, 2108-2116)

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Generalny Lasów Państwowych nie uregulował w drodze wydanych zarządzeń lub decyzji kwestii związanych z zobowiązaniem kierowników jednostek organizacyjnych PGL LP zbywających nieruchomości mieszkalne lub grunty do stosowania w aktach notarialnych zabezpieczeń ewentualnych roszczeń zwrotu udzielonej bonifikaty w trybie 40a ust. 5b ustawy *o lasach*. Brak regulacji dotyczącej stosowania takich zobowiązań, zdaniem NIK, przyczynił się do wzrostu ryzyka nienależytego zabezpieczenia interesów Skarbu Państwa. Przykładowo, w odniesieniu do osoby, która nabyła siedem nieruchomości z zasobów PGL LP hipotekę zabezpieczającą roszczenie ustanowiono w sześciu przypadkach, z wyłączeniem nieruchomości o najwyższych wartościach oszacowania i niezamortyzowanej, tj. odpowiednio 332 500 zł i 184 240,83 zł. Hipoteka zabezpieczająca w przypadku zbytego w nadleśnictwie Kwidzyn lokalu, który następnie okazał się nie być użytkowany zgodnie z przepisami ustawy. Ostatecznie w tej sprawie zastosowano ratalną formę zwrotu zwaloryzowanej wysokości bonifikaty, ponieważ niemożliwe stało się natychmiastowe zaspokojenie powstałego roszczenia.

Nałożenie na kierowników jednostek LP zbywających nieruchomości obowiązku stosowania zabezpieczeń ewentualnych przyszłych roszczeń jest, zdaniem NIK, szczególnie istotne przy uwzględnieniu wyjaśnień⁵¹ złożonych przez Dyrektora Generalnego w których wskazał, że o ile art. 40a ust. 5b ustawy *o lasach* nałożył na PGL LP obowiązek żądania zwrotu zrewaloryzowanej udzielonej bonifikaty, o tyle na nabywcę nieruchomości nie nałożono obowiązku zwrotu bonifikaty. W związku z tym, że Lasy Państwowe zbywały mienie publiczne, powinny być zostać zobowiązane przez kierownika jednostki do zastosowania istniejących w obiegu prawnym narzędzi, które przyczyniłyby się w możliwie szerokim zakresie do ochrony interesu Skarbu Państwa i, w ostateczności, zmaksymalizowały i przyspieszyły proces windykacji należności przypadających PGL LP.

(akta kontroli str. 7-112, 775-800, 1180-1244j, 1155-1156, 1761, 2108-2116, 2711-2711h, 3922-3925)

W okresie objętym kontrolą obowiązywały trzy zarządzenia⁵² wydane przez Dyrektora Generalnego w sprawie umarzania i udzielania ulg w spłaceniu należności pieniężnych przypadających Lasom Państwowym, tj. nr 38/2004, 4/2021 i 74/2021.

Zasadniczą przesłanką ulgi lub umorzenia, oprócz kwestii związanych z niemożnością wyegzekwowania należności, była sytuacja majątkowa dłużnika. Udzielenie ulgi⁵³ lub umorzenia spłaty należności dokonywano na wniosek dłużnika. W przypadku pozytywnego zaopiniowania złożonego podania i zastosowania ulgi lub umorzenia, kierownik jednostki organizacyjnej której przypadała należność, zawierał

⁵¹ Pismo znak: GI.092.1.6.2022.BZ z dnia 14 października 2022 r., pkt 22c.

⁵² Zarządzenie nr 38 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie udzielania ulg w spłaceniu należności pieniężnych PGL LP oraz umarzania takich należności, dalej: Zarządzenie nr 38/2004; Zarządzenie nr 4 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie udzielania ulg w spłacie i umarzania należności pieniężnych PGL LP oraz zawierania ugód dotyczących tych należności, dalej: Zarządzenie nr 4/2021; Zarządzenie nr 74 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 15 grudnia 2021 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 4/2021, dalej: Zarządzenie nr 74/2021.

⁵³ Rozumianej zarówno jako rozłożenie na raty lub odroczenie płatności.

z dłużnikiem pisemną umowę, której elementy określone zostały w zarządzeniu nr 4/2021.

Dyrektor Generalny w drodze wydawanych zarządzeń stopniowo zwiększał wartości należności głównych, które mogły być umarzane przez kierowników jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, i co do których nie istniała konieczność wyrażenia opinii przez kierownika jednostki nadrzędnej z poziomu 40 tys. zł dla umorzeń dokonywanych przez nadleśniczych i do 100 tys. zł dokonywanych przez dyrektorów RDLP w 2015 r. do 150 tys. zł dla umorzeń dokonywanych przez nadleśniczych i do 250 tys. zł dla umorzeń dokonywanych przez dyrektorów RDLP począwszy od 2021 r. Zarządzeniem nr 4/2021 Dyrektor Generalny wprowadził zapis stanowiący o tym, że umorzenia należności głównej, której wartość przekraczała 250 tys. zł kierownik jednostki organizacyjnej PGL LP mógł dokonać po uzyskaniu opinii Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. NIK zauważa, że na dzień uzyskania wyjaśnień w przedmiotowym zakresie, tj. 1 grudnia 2022 r., Dyrektor Generalny nie mógł ze swojego poziomu, bez zasięgnięcia takich informacji bezpośrednio od jednostek organizacyjnych PGL LP, wykazać, jaka była skala zastosowanych ulg i umorzeń w Lasach Państwowych. Duża dowolność rozstrzygnięć nadleśniczych i dyrektorów RDLP w połączeniu z brakiem bieżącego lub okresowego przekazywania danych Dyrektorowi Generalnemu w tym zakresie rodzi ryzyko braku transparentności podejmowanych decyzji oraz rezygnacji z windykacji należności powstałych z tytułu wynajmowania i zbywania mienia Skarbu Państwa pozostającego w zarządzie Lasów Państwowych.

(akta kontroli str. 7-113, 775-800, 913-1081, 1180-1244j, 1606-1608, 2221-2502, 3813)

W dniu 9 lipca 2020 r. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wystąpił do Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o wydanie opinii prawnej⁵⁴ w sprawie możliwości umarzania, rozkładania na raty i odraczania spłaty przysługujących Lasom Państwowym należności cywilnoprawnych w sytuacjach innych niż określone w art. 50 *ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2*⁵⁵. Prokuratura Generalna RP w opinii z dnia 23 lipca 2020 r. wskazała, że PGL LP może udzielać ulg i umorzeń na podstawie prawa cywilnego, jednak – z uwagi na fakt, że zarządza mieniem publicznym – możliwym i celowym jest posiłkowanie się w tym zakresie przepisami art. 55-57 *ustawy o finansach publicznych*⁵⁶.

(akta kontroli str. 1180-2502)

Dyrektor Generalny Zarządzeniem nr 78 z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie wdrożenia w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych regulaminu zgłaszania przypadków nieprawidłowości oraz ochrony osób dokonujących zgłoszeń, będącego następstwem implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r.⁵⁷, wprowadził procedurę zgłaszania podejrzeń przypadków nieprawidłowości. W wyniku przeprowadzonego badania nie stwierdzono odnotowania żadnego przypadku zgłoszenia nieprawidłowości przez sygnalistę.

⁵⁴ Pismo znak: GR.022.14.2020.

⁵⁵ Dz. U. poz. 875. Zgodnie z art. 50 ustawy jednostki organizacyjne Lasów Państwowych dokonujące sprzedaży drewna mogły, na wniosek przedsiębiorcy, u którego wystąpił spadek obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19, umorzyć w całości lub części m.in. odsetki ustawowe lub kary umowne wynikające z niezrealizowania przyjętego harmonogramu sprzedaży.

⁵⁶ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.).

⁵⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii (Dz. Urz. UE L 305 z 26.11.2019, str. 17).

(akta kontroli str. 127-135)

Pismem z dnia 16 lipca 2021 r.⁵⁸ Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wystąpił do ministra właściwego do spraw środowiska z propozycją dokonania zmian zapisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 października 2013 r. w sprawie *szczegółowych zasad i trybu sprzedaży lokali i gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie oraz kryteriów kwalifikowania ich jako nieprzydatne Lasom Państwowym, a także trybu przeprowadzania przetargu ograniczonego*⁵⁹, związanych z uszczegółowieniem uregulowań dotyczących zbywania mieszkań z zasobów PGL LP. Przedłożone propozycje nowelizacji dotyczyły w głównej mierze rozdziału 3 rozporządzenia, tj. *Kryteriów kwalifikowania lokali i gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie nieprzydatnych Lasom Państwowym*. Zaproponowano rozszerzenie i następującą formę zapisów dla § 7 ust. 1 pkt 3: *Lokale mogą być kwalifikowane jako nieprzydatne Lasom Państwowym, jeżeli ich aktualna wartość księgową netto, ustalona na podstawie art. 31 i 32 ustawy o rachunkowości, nie przekracza kwoty 100 tys. zł, z zastrzeżeniem ust. 1a*. Ponadto w zaproponowanym brzmieniu § 7 ust. 1a zawarto zapis stanowiący o tym, że w przypadku gdy wartość księgową netto lokalu przekraczała kwotę 100 tys. zł nabywca miał zobowiązać się do dopłaty różnicy pomiędzy wartością księgową netto lokalu wykazaną w dniu zawarcia umowy a kwotą 100 tys. zł. Jednocześnie w propozycji nowelizacji zawarto zastrzeżenie, że kwota wynikająca z konieczności dopłaty nie będzie podlegać rozłożeniu na raty.

(akta kontroli str. 7-112, 1164-1751)

Wcześniej, w dniu 22 kwietnia 2016 r.⁶⁰ Dyrektor Generalny LP w związku z interpelacją poselską nr 2 228 z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie uprawnień do zakupu lokalu, określonych w art. 40a *uol*, wystąpił z propozycją ujęcia dodatkowego zapisu w ustawie o lasach, stanowiącego o tym, że nabycie lokalu lub gruntu z budynkiem mieszkalnym w budowie na podstawie uprawnień, o których mowa w art. 40a ust. 4, 5, 5a, 6, 7 lub 9 *uol*, będzie wykluczało ponowne skorzystanie z tych uprawnień przez tę samą osobę. Dyrektor Generalny w przesłanym do Ministerstwa Środowiska piśmie, przedkładającym informacje do udzielenia odpowiedzi, stwierdził, że *sugestie związane z powyższą propozycją zapisu były zgłaszane w związku z nowelizacją ustawy o lasach, jednakże nie zostały uwzględnione w pracach sejmowych*.

W toku prowadzonych czynności kontrolnych nie okazano jednak NIK dokumentów mających potwierdzać wielokrotne zgłoszenia kierowane przez Dyrektora Generalnego LP do ministra właściwego do spraw środowiska w sprawie propozycji zmian zapisów art. 40a ustawy o lasach, do których Dyrektor Generalny nawiązał w treści przywołanego wyżej pisma skierowanego do Ministerstwa Środowiska.

(akta kontroli str. 7-112, 775-800, 1180-1244j, 1684-1751)

Zgodnie z § 10 Statutu PGL LP Dyrektor Generalny mógł powoływać zespoły doradcze dla określonych spraw i problemów z zakresu działalności Lasów Państwowych oraz określać zasady i tryb działania takich zespołów.

Zarządzeniem nr 41 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 września 2016 r.⁶¹ powołano zespół roboczy ds. nowelizacji art. 40a ustawy o lasach, aktów wykonawczych, a także nowelizacji Zarządzeń nr 38/2014 i 48/2015.

⁵⁸ Pismo znak: ZI.160.6.2021.

⁵⁹ Dz. U. poz. 1206, dalej: rozporządzenie o sprzedaży.

⁶⁰ Pismo znak: GL.0201.1.2016.

⁶¹ Zarządzenie nr 41 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 września 2016 r. w sprawie powołania zespołu roboczego do spraw nowelizacji art. 40a ustawy o lasach, aktów wykonawczych, a także nowelizacji Zarządzenia nr 38 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 18 czerwca 2014 r.

Z badania dokumentacji umieszczonej w systemie EZD wynika, że Zespół opracował propozycje zmian związanych m.in. z nowelizacją art. 40a ustawy o lasach, rozporządzeń o sprzedaży i o mieszkaniach⁶², zasadami ustalania wysokości stawki czynszu⁶³. Ponadto efektem prac Zespołu było opracowanie wytycznych związanych z wprowadzeniem w jednostkach PGL LP Programów Gospodarowania Zasobami Lokalowymi⁶⁴. Zgodnie z § 5 Zarządzenia nr 41/2016 Przewodniczący Zespołu był zobowiązany do złożenia sprawozdania końcowego z przeprowadzonych prac, na żądanie Dyrektora Generalnego powinny być również składane sprawozdania bieżące. Do wyznaczonego dnia 2 grudnia 2022 r. kontrolerom nie przedstawiono sprawozdań bieżących lub sprawozdania końcowego z działalności podjętej przez przedmiotowy Zespół. Oprócz propozycji wskazanej przy okazji odpowiedzi na interpelację i stanowiska wobec projektu ustawy o parkach narodowych Dyrektor Generalny LP nie składał właściwemu ministrowi innych inicjatyw zmian legislacyjnych w zakresie zbywania nieruchomości mieszkalnych.

(akta kontroli str. 7-112, 755-800, 911, 1180-1244j, 1619-1620, 2387-2416, 3922-3925)

W latach 2015-2022⁶⁵ Dyrektor Generalny Lasów Państwowych zgodnie z zapisem art. 40 a ust. 8 *uol* zatwierdził do sprzedaży 2 050 lokali oraz gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie spośród 2 195 wnioskowanych nieruchomości przez dyrektorów RDLP (co stanowiło 93,39 %). W przypadku 145 nieruchomości (co stanowiło 6,61%) Dyrektor Generalny odmówił zatwierdzenia⁶⁶. Przyczyną odmowy były m.in. zbyt wysoka wartość nieumorzona lokalu mieszkalnego oraz znaczne koszty remontów poniesione w ostatnich 10 latach. W okresie objętym kontrolą Dyrektor Generalny nie żądał wprowadzania zmian do wykazów składanych przez dyrektorów RDLP. Przedmiotowe wykazy po przeprowadzonej weryfikacji⁶⁷ przez pracowników Wydziału Gospodarowania Mieniem⁶⁸ były następnie zatwierdzane bądź nie przez Dyrektora Generalnego LP⁶⁹. W latach 2015-2022 Dyrektor Generalny LP⁷⁰ wprowadził pismem z dnia 30 listopada 2016 r.⁷¹ zasadę comiesięcznego, zbiorczego przekazywania wniosków o sprzedaż lokali w trybie art. 40a *uol* przez dyrektorów RDLP. W związku z powyższym dyrektorzy RDLP nie mieli wskazanego konkretnego terminu na przekazanie poszczególnych wykazów, i odbywało się to cyklicznie w miarę napływu wniosków o sprzedaż. Dyrektor Generalny LP także nie miał wskazanego terminu na zatwierdzanie wykazów lokali oraz gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie przeznaczonych do sprzedaży.

Szczegółowym badaniem objęto próbę 15 wniosków o sprzedaż lokali znajdujących się w wykazach lokali przeznaczonych do sprzedaży sporządzanych przez

w sprawie dopuszczenia do wykorzystania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych „Wytycznych w sprawie zasad ustalania wysokości stawki czynszu za korzystanie z lokali mieszkalnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe” (zn. OF-1-1710-9-2/14) oraz Zarządzenia nr 48 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 czerwca 2015 r. w sprawie wprowadzenia „Wytycznych do Zaktualizowanych Polityk Mieszkaniowych dla jednostek Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na lata 2015-2030” (zn. OF-011.4.2015.PM), dalej: Zarządzenie nr 41/2016.

⁶² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie określenia stanowisk w Służbie Leśnej, na których zatrudnionym pracownikom przysługuje bezpłatne mieszkanie albo równoważnik pieniężny, oraz sposobu i trybu przyznawania i zwalniania tych mieszkań, a także ustalania i wypłaty równoważnika pieniężnego (Dz. U. Nr 221, poz. 1751).

⁶³ Wprowadzonych Zarządzeniem nr 31/2018.

⁶⁴ Wprowadzonych Zarządzeniem nr 53/2018 r.

⁶⁵ Stan na dzień 24 listopada 2022 r.

⁶⁶ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 24 listopada 2022 r.

⁶⁷ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 7 listopada 2022 r., pkt 1.

⁶⁸ Wcześniej Wydziału Infrastruktury.

⁶⁹ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 22 listopada 2022 r., pkt 1 ppkt d).

⁷⁰ Sprawujący funkcje DGLP w latach od 17 listopada 2015 r do 18 stycznia 2018r.

⁷¹ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 22 listopada 2022 r. pkt 1 a,b.

dyrektorów RDLP, które to wykazy były zatwierdzane przez Dyrektora Generalnego i ogłaszane w Biuletynie Informacyjnym Lasów Państwowych⁷² w latach 2015-2022. W wyniku badania stwierdzono, że 14 spośród 15 wykazów (co stanowi 93,33%) pomimo braku załączenia opinii związków zawodowych zostało zatwierdzonych przez Dyrektora Generalnego LP do sprzedaży i ogłoszonych w BILP, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Siedem z 15 wykazów (co stanowi 46,66%) dotyczyło ponownego zatwierdzenia nieruchomości do sprzedaży. Dyrektor Generalny⁷³ nie uregulował ogólnie kwestii wycofania przez DGLP wcześniejszych (opublikowanych w BILP) zgód na sprzedaż nieruchomości.

Zastępca ds. Gospodarki Leśnej pismem z dnia 22 maja 2020 r.⁷⁴ uregulował zasady, w których wskazano jakie sytuacje wymagają ponownego składania do DGLP wykazu przez jednostkę zbywającą nieruchomość. W wyniku szczegółowego badania stwierdzono, że odstęp pomiędzy pierwotnym wyrażeniem zgody na sprzedaż nieruchomości przez Dyrektora Generalnego, a ponownym jej zatwierdzeniem do sprzedaży wynosił między 10 a 19 lat. Dyrektorzy RDLP składając wnioski do DGLP w zakresie realizacji zgód na sprzedaż ze zwłoką uzasadniali to między innymi *możliwością zastosowania przez najemcę obniżki tylko 45% oraz wskazując, że chęć nabycia nieruchomości pozostawała bez pokrycia w związku z trudną sytuacją materialną*⁷⁵, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Wszystkie 15 wykazów nieruchomości zatwierdzonych do zbycia zostało prawidłowo opublikowanych w BILP, każdorazowo w najbliższym numerze wydawniczym po zatwierdzeniu do sprzedaży. Wyniki badania próby wskazują, że terminy zatwierdzania przez Dyrektora Generalnego LP nieruchomości do sprzedaży wynosiły od 4 do 281 dni.

(akta kontroli str. 1158, 1203-1242, 1667-1670, 2743-3267, 3926, 3928)

Dyrektor Generalny Lasów Państwowych Zarządzeniem nr 48 z dnia 19 czerwca 2015 r. w sprawie *Wytycznych do Zaktualizowanych Polityk Mieszkaniowych dla jednostek PGL LP na lata 2015-2030* wprowadził zapis w załączniku nr 1 do wymienionego zarządzenia w pkt 4 Działu VI dotyczącym *Harmonogramu wdrażania polityki mieszkaniowej w Lasach Państwowych*, że w przypadku niezrealizowania założeń Polityk, w terminie do końca I kwartału, należało sporządzić i przekazać do wiadomości jednostki nadrzędnej pisemną informację o przyczynach jej niezrealizowania. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił⁷⁶, że powyższy wymóg nie był egzekwowany, termin wynikający z wymienionych Wytycznych do zaktualizowania Polityk Mieszkaniowych przypadał na I kwartał 2016 r., co nałożyło się ze zmianą na stanowisku Dyrektora Generalnego LP, który od pierwszych dni swojego urzędowania w LP podjął działania nad zmianą Polityki Mieszkaniowej obowiązującej w LP.

(akta kontroli str. 7-113, 2702-2703)

Dyrektor Generalny Lasów Państwowych w latach 2015-2018⁷⁷ nie sporządzał Polityki Mieszkaniowej⁷⁸ wynikającej z Zarządzenia nr 48 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 czerwca 2015 r. w sprawie *wprowadzenia Wytycznych do Zaktualizowanych Polityk Mieszkaniowych dla jednostek Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na lata 2015-2030*.

(akta kontroli str. 7-113, 793-800)

⁷² Dalej: BILP.

⁷³ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 7 listopada 2022 r.

⁷⁴ Pismo znak: ZI.2101.31.2020

⁷⁵ Dotyczy: RDLP Szczecin/Gryfino ,RDLP Zielona Góra/ Sława Śląska.

⁷⁶ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 7 grudnia 2022 r.

⁷⁷ Od dnia 19 czerwca 2015 r. do dnia 29 lipca 2018.

⁷⁸ Dalej: Polityka, PM.

Dyrektor Generalny Lasów Państwowych w oparciu o Zarządzenie nr 53 z dnia 30 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzenia do wykorzystywania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych Wytycznych do opracowania Programu Gospodarowania Zasobami Lokalowymi w jednostkach organizacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe zgodnie z § 8 ust. 5 zatwierdzał PGZL dla poszczególnych dyrekcji regionalnych Lasów Państwowych. Powyższe Wytyczne stanowiły podstawę do opracowania PGZL obejmującego zasoby lokalowe, w tym mieszkaniowe, z wyłączeniem budynków gospodarczych, poszczególnych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych. W 2018 r. na 17 regionalnych dyrekcji LP zostało zatwierdzonych bez uwag dziewięć PGZL przez Dyrektora Generalnego LP, w jednym przypadku RDLP w Lublinie Dyrekcja Generalna LP odmówiła zatwierdzenia Programu. Przyczyną odmowy była zmiana zapisu dotyczącego umowy najmu na lokal położony przy ul. Chmielnej [...] z umowy na czas pełnienia obowiązków na umowę na czas określony. W sześciu przypadkach Dyrektor Generalny wyraził zgodę na zwolnienie z obowiązku opracowania PGZL zgodnie z zapisem § 1 ust. 3 Wytycznych do opracowania PGZL, który stanowi, że zwolnienie z obowiązku opracowania Programu może nastąpić w przypadku dyrekcji RDLP za zgodą Dyrektora Generalnego LP⁷⁹. Uzasadnieniem do sześciu próśb w zakresie zwolnienia z obowiązku opracowania Programu było nieposiadanie w zarządzie żadnych lokali i budynków mieszkaniowych. W wyniku analizy przedłożonej dokumentacji stwierdzono, że w przypadku sześciu PGZL zatwierdzonych przez Dyrektora Generalnego LP dla RDLP: Katowice, Łódź, Poznań, Szczecin, Szczecinek, Wrocław, doszło do naruszenia zapisów § 8 pkt 1 Wytycznych, który stanowił, że kierownicy jednostek organizacyjnych składają do zatwierdzenia opracowany PGZL w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia wspomnianych Wytycznych tj. najpóźniej do października 2018 r. oraz w przypadku trzech spośród sześciu RDLP tj. Piła, Radom, Krosno składających prośby do DGLP o zwolnienie z obowiązku wykonania PGZL doszło do przekroczenia terminu w złożeniu przedmiotowej prośby, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W jednym przypadku RDLP w Krakowie nie opracowano PGZL i nie uzyskano zgody na zwolnienie z obowiązku wykonania przez Dyrektora Generalnego LP, co zostało opisane szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Dyrektor Generalny LP w przypadku RDLP w Warszawie odmówił wydania zwolnienia z obowiązku opracowania PGZL⁸⁰, ze względu na posiadanie w swoich zasobach lokalu mieszkalnego w Warszawie. Wobec powyższego DGLP nałożyła obowiązek na RDLP w Warszawie na przedłożenie do akceptacji w terminie do końca listopada 2018 r. PGZL, co zostało zrealizowane.⁸¹

W latach 2020-2022 zostały zatwierdzone bez uwag trzy⁸² zaktualizowane PGZL. W RDLP w Poznaniu dokonywano zatwierdzenia aktualizacji PGZL bez uwag trzykrotnie⁸³. W przypadku RDLP w Lublinie nie zatwierdzono zaktualizowanego PGZL, w związku z brakiem zaopiniowania go przez związki zawodowe.

(akta kontroli str. 7-113, 781-792, 921-941, 1203-1242, 1244)

DGLP w latach 2018-2022⁸⁴ nie sporządzała Programu Gospodarowania Zasobami Lokalowymi wynikającego z Zarządzenia nr 53 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzenia w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych Wytycznych do opracowania Programu

⁷⁹ W ciągu jednego miesiąca od złożenia pisemnej prośby RDLP o zwolnienie.

⁸⁰ Pismo znak:Zl.160.2.2018 z dnia 23 października 2018r.

⁸¹ Pismo znak:Zl.160.4.2018 z dnia 28 stycznia 2019 r.

⁸² RDLP: Olsztyn, Poznań, Zielona Góra.

⁸³ Tj.: 25 sierpnia 2020 r., 14 maja 2021 r., 26 kwietnia 2022 r.

⁸⁴ Od dnia 30 lipca 2018 r. do zakończenia czynności kontrolnych.

Gospodarowania Zasobami Lokalowymi w jednostkach organizacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Zgodnie z treścią § 1 ust. 3 Wytycznych do opracowania PGZL, DGLP została zwolniona z obowiązku sporządzenia powyższego Programu.

(akta kontroli str. 7-113, 793-800)

Dane dotyczące procesów wynajmu i zbywania nieruchomości mieszkalnych z zasobów PGL LP i dostępne z poziomu Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych były niekompletne, tj. raporty generowane z SILP nie zawsze zawierały informacje o nr BILP, w których ogłoszono wykaz nieruchomości do sprzedaży lub o wartościach nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, w tym wartości wyceny budynku lub gruntu i wartości księgowej netto. W okresie objętym kontrolą Dyrektor Generalny nie wystąpił w roli sprzedającego w stosunku do osoby kierującej Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w trybie § 1 ust. 2 rozporządzenia o sprzedaży. Ponadto na poziomie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych nie gromadzono dokumentacji, z której wynikałyby dane, w ilu przypadkach dyrektor RDLP wystąpił w roli sprzedającego lokal lub grunt z budynkiem mieszkalnym w budowie w stosunku do osoby kierującej Nadleśnictwem.

(akta kontroli str. 775-800, 1180-1244j, 913-1081, 2221-2243, 2108-2116)

Na podstawie art. 33 ust. 3 pkt 1b ustawy o lasach Dyrektor Generalny zarządzał lokalami znajdującymi się w jego bezpośrednim zarządzie. W okresie do dnia 25 października 2018 r. był to jeden lokal⁸⁵ położony w Warszawie o powierzchni 78,01 m². W dniu 26 października 2018 r. DGLP dokonała, z osobami prywatnymi, zamiany ww. lokalu na dwa inne położone w Warszawie w sąsiedztwie siedziby Dyrekcji Generalnej LP, każdy o powierzchni 39,10 m²⁸⁶. Powodem zamiany były wysokie koszty utrzymania lokalu ponoszone przez Dyrekcję Generalną Lasów Państwowych⁸⁷. W latach 2015-2022⁸⁸ zawarto łącznie dziewięć umów najmu na lokale pozostające w bezpośrednim zarządzie DGLP. Zarządzanie mieniem Dyrekcji Generalnej, w tym administrowanie majątkiem i lokalami biurowymi⁸⁹ DGLP było zadaniem Wydziału Administracji, przekształconego z dniem 17 maja 2021 r. w Wydział Administracji, Bezpieczeństwa i Ochrony Pracy w Leśnictwie. W latach 2015-2022 w zakresie wynajmu nieruchomości pozostających w bezpośrednim zarządzie Dyrektora Generalnego wystąpiły nieprawidłowości, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Ponadto w latach 2015-2022 na poziomie DGLP nie opracowano zasad wynajmu mieszkań. W okresie objętym kontrolą należności wynikające z zawartych umów najmu były uiszczane w formach i terminach zgodnych z warunkami umów.

(akta kontroli str. 7-112, 775-800, 584-671, 913-1081, 2221-2243, 3366-3812)

W drodze zarządzenia nr 45 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 8 lipca 2009 r. w sprawie utworzenia pokoi gościnnych, zasad z ich korzystania oraz zasad ustalania i pobierania opłat⁹⁰ kierujący Lasami Państwowymi ustalił, że nadleśnictwa Chojnów i Drewnica (do dnia 17 marca 2014 r.) były zobowiązane do zapewniania ze swoich zasobów lokali określonych mianem „pokoi gościnnych”. Zgodnie z § 2 ust. 1 pokoje pozostawały w dyspozycji Dyrektora Generalnego i były

⁸⁵ Zakupiona w dniu 25 stycznia 1995 r.

⁸⁶ Akt notarialny z dnia 26 października 2018 r., strony oświadczyły, że wartość zamienionych lokali była równoważna i wynosiła 805 tys. zł.

⁸⁷ Notatka sporządzona przez naczelnika Wydziału Administracji z dnia 8 maja 2018 r.

⁸⁸ Do dnia 29 listopada 2022 r.

⁸⁹ Regulamin organizacyjny nr 32/2021, § 49.

⁹⁰ Dalej: Zarządzenie nr 45/2009, uaktualnione Zarządzeniem nr 14 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 17 marca 2014 r. w którym wykreślono jeden z lokali należących do Nadleśnictwa Drewnica.

przeznaczone do zakwaterowania w nich osób skierowanych bezpośrednio przez DGLP lub osobę przez niego upoważnioną. Z wyjaśnień przekazanych przez p.o. Dyrektora Generalnego wynika, że na dzień 29 listopada 2022 r. nie posiadał wiedzy o tym, jaki był status lokali wybranych jako pokoje gościnne w latach 2009-2022, tj. czy nadleśnictwa Chojnów i Drewnica zaklasyfikowały mieszkania jako zbędne, niezbędne lub nadały im inną klasyfikację. Z wyjaśnień przedstawionych przez Dyrektora Generalnego wynika, że przesłankami przemawiającymi za wyborem nadleśnictw Chojnów i Drewnica do zapewnienia przez nie pomieszczeń dla pracowników DGLP była ich bezpośrednia bliskość względem Warszawy oraz fakt, że lokale wybudowane na terenie nadleśnictwa Chojnów były przeznaczone jako zabezpieczenie lokalowe pracowników DGLP. Pomimo przeznaczania pomieszczeń nadleśnictwa Chojnów na zabezpieczenie potrzeb osób kierowanych do nich przez Dyrektora Generalnego lub osobę przez niego upoważnioną, kierujący Lasami Państwowymi nie przejął tych nieruchomości w bezpośredni zarząd. Do dnia 29 listopada 2022 r. Dyrektor Generalny nie posiadał wiedzy dotyczącej tego, ilu pracowników Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych było zakwaterowanych w latach 2009-2022 w pomieszczeniach mieszkalnych nadleśnictw i Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych⁹¹. W dniu 14 grudnia 2022 r. kontrolującym wskazano, że w okresie objętym kontrolą trzech pracowników DGLP, w tym jeden Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz dwóch naczelników wydziałów DGLP. skorzystało z pokoi gościnnych na podstawie uregulowań zarządzenia nr 45/2009.

(akta kontroli str. 7-112, 2221-2248, 2679-2682b, 2711-2711h)

Dyrektor Generalny LP w okresie objętym kontrolą⁹² nie publikował informacji w prasie o planowanych sprzedażach lokali oraz gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie. Publikacja w prasie dokonywana była przez jednostki prowadzące bezpośrednio procedurę sprzedaży. W powyższym zakresie DGLP nie przekazywał⁹³ podległym jednostkom decyzji, zarządzeń, opinii lub procedur w zakresie zasad wyboru mediów, w których jednostki bezpośrednio prowadzące procedurę sprzedaży nieruchomości publikują wykazy lokali w przedmiotowym zakresie.

(akta kontroli str. 921-941)

W latach 2018-2020 podczas dwóch⁹⁴ spośród sześciu narad z dyrektorami RDLP, poruszany był temat szeroko pojętej infrastruktury Lasów Państwowych. M.in. na naradzie w dniach 13-14 lutego 2019 r. naczelnik Wydziału Infrastruktury⁹⁵ wskazał, że *Istnieje pilna potrzeba zwrócenia uwagi na poprawność danych wprowadzanych do SILP przez jednostki LP w zakresie infrastruktury*. Natomiast na naradzie w dniach 27-28 lipca 2020 r. poruszono pośród innych kwestię gospodarowania zasobami lokalowymi, wskazując, że *należy przeprowadzić ponowną analizę pojęć infrastruktura zbędna, następnie pozbyć się infrastruktury zbędnej*. Naczelnik WI przekazał, że *w przypadku lokali, wskazana jest sprzedaż zamortyzowanych lokali*. Z kolei Dyrektor Generalny LP⁹⁶, *ustalił, że każda regionalna dyrekcja, z racji zbyt dużego zróżnicowania, wykona osobną analizę, uwzględniając liczby: mieszkań,*

⁹¹ Wszystkich Nadleśnictw i Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych, które w latach 2009-2022 na mocy zarządzeń lub decyzji Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych zostały zobowiązane do zabezpieczenia w swoich zasobach lokali lub pomieszczeń na rzecz pracowników Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

⁹² Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 6 października 2022 r.

⁹³ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 14 października 2022 r.

⁹⁴ T.J.: w dniach 13-14 luty 2019 r. oraz w dniach 27-28 lipca 2020 r.

⁹⁵ Dalej WI.

⁹⁶ Osoba sprawująca funkcję Dyrektora Generalnego w Lasach Państwowych w latach od dnia 19 stycznia 2018 r. do dnia 8 kwietnia 2021 r.

budynków, budynków funkcyjnych, dodając, że infrastrukturę nieużyteczną należy likwidować.

(akta kontroli str. 1203-1243)

Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wyjaśnił NIK⁹⁷, że wielokrotnie pismem i poprzez korespondencję e-mailową przypominał dyrektorom RDLP o nadzorze nad prowadzeniem ewidencji w SILP. Dyrektor Generalny do dnia zakończenia czynności kontrolnych⁹⁸ przedstawił dwa pisma⁹⁹, nie przedstawił jednak wskazanej korespondencji elektronicznej. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił¹⁰⁰, że w Programach Gospodarowania Zasobami Lokalowymi dyrektorzy RDLP ujmują między innymi lokale uznane jako zbędne oraz trudnozbywalne, względem których nie przeprowadza się odrębnej analizy zasadności uznawania powyższych lokali za zbędne i trudnozbywalne.

(akta kontroli str. 1-113, 775-800, 913-1081, 2221-2386b, 3921-3925)

Na podstawie art. 4 ust. 4 ustawy o lasach działalność Lasów Państwowych podlegała nadzorowi ministra właściwego do spraw środowiska. W latach 2014-2022¹⁰¹ w zakresie przedmiotowym objętym kontrolą NIK Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych nie była przedmiotem kontroli ministra. W odpowiedzi na pismo NIK Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, Pełnomocnik Rządu ds. Leśnictwa i Łowiectwa¹⁰² poinformował¹⁰³, że na dzień 29 listopada 2022 r. trwały prace przygotowujące do przeprowadzenia kontroli w PGL LP m.in. w obszarze gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa pozostającymi w zarządzie Lasów Państwowych, a planowany zakres kontroli obejmował 20 lat działalności PGL LP¹⁰⁴. W przedłożonych informacjach wskazano również, że w latach 2015-2022¹⁰⁵ minister właściwy do spraw środowiska nie podejmował inicjatywy związanej z przygotowaniem projektu zmian brzmienia art. 40a ustawy o lasach. Wskazano również, że w okresie objętym kontrolą organ sprawujący nadzór nad działalnością Lasów Państwowych nie miał podstaw i powodów do kwestionowania prawidłowości zasad wynajmu i zbywania przez PGL LP nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, a w przypadku wpływających do ministra właściwego do spraw środowiska skarg¹⁰⁶, interpelacji, pism o charakterze interwencyjnym lub zapytań poselskich minister występował do Dyrektora Generalnego o udzielenie wyjaśnień w odniesieniu do konkretnych spraw¹⁰⁷.

(akta kontroli str. 945-999, 1609, 1684-1752, 2220-2220p)

⁹⁷ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 14 października 2022 r., pkt 21 d.

⁹⁸ Tj. do dnia 16 grudnia 2022 r.

⁹⁹ Pismo znak: OF.160.1.2016.EP z dnia 18 marca 2016 r. oraz ZI.160.3.2020 z dnia 15 kwietnia 2020 r.

¹⁰⁰ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 5 grudnia 2022 r., pkt 25.27.

¹⁰¹ Do dnia 9 listopada 2022 r.

¹⁰² Dalej: Sekretarz Stanu MKiŚ lub Pełnomocnik Rządu.

¹⁰³ Pismo znak: BKA-RI.082.4.2022.MB z dnia 29 listopada 2022 r., ad. 1.

¹⁰⁴ Pismem znak: DLŁ-WKO.0831.1.2021.AP z dnia 2 czerwca 2021 r. Sekretarz Stanu pełniący funkcję Pełnomocnika Rządu ds. Leśnictwa i Łowiectwa zwrócił się do Dyrektora Biura Kontroli i Audytu Ministerstwa Klimatu i Środowiska o przeprowadzenie kontroli w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe w obszarach obejmujących m.in. zagadnień poruszonych w skardze z dnia 21 kwietnia 2021 r. w sprawie prawidłowości gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa pozostającymi w zarządzie Lasów Państwowych, w tym zarządzaniem mieszkaniami służbowymi oraz działaniami podejmowanymi w tym zakresie przez pracowników PGL LP i prawidłowością postępowania byłego Dyrektora Generalnego. Przeprowadzenie kontroli miało być związane z wpływającymi do Departamentu Leśnictwa i Łowiectwa skargami, wnioskami i sygnałami obywatelskimi. Do 29 listopada 2022 r. planowana kontrola Ministerstwa Klimatu i Środowiska w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych nie rozpoczęła się.

¹⁰⁵ Do dnia udzielenia wyjaśnień.

¹⁰⁶ Składanych przez osoby fizyczne lub prawne.

¹⁰⁷ Pismo znak: BKA-RI.082.4.2022.MB z dnia 29 listopada 2022 r., ad. 1.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Generalny LP prowadził kontrole w zakresie wynajmu i zbywania nieruchomości mieszkalnych¹⁰⁸. W oparciu o zapis § 5 *Regulaminu kontroli wewnętrznej w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych*¹⁰⁹ załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 77 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 28 października 2015 r.¹¹⁰, kontrolę instytucjonalną w jednostkach organizacyjnych LP sprawowała Inspekcja Lasów Państwowych¹¹¹. Dyrektor Generalny LP zatwierdzał roczne plany kontroli opracowane przez Inspekcję oraz zleconych do wykonania dyrektorom RDLP zgodnie z zapisem § 6 pkt 1 Zarządzeń nr 84 i 50 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych kolejno z dnia 19 grudnia 2013 r.¹¹² i 24 lipca 2018 r.¹¹³ w sprawie kontroli instytucjonalnej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe¹¹⁴. Roczne plany kontroli¹¹⁵ były zatwierdzane przez Dyrektora Generalnego LP najpóźniej do dnia 15 listopada każdego roku kalendarzowego na rok następny, z wyjątkiem Planu na rok 2015 i 2016. Plan na rok 2015 został zatwierdzony w dniu 8 grudnia 2014 r.¹¹⁶, tj. 23 dni po dacie 15 listopada, co stanowiło naruszenie zapisu § 6 pkt 1 wymienionego zarządzenia w sprawie kontroli instytucjonalnej, co zostało opisane szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Plan na rok 2016 został zatwierdzony w dniu 30 listopada 2015 r. w związku ze zmianą kierownictwa Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, co było zgodne z § 1 pkt 1 *Zarządzenia nr 90*¹¹⁷ Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 25 listopada 2015 r. zmieniającego zarządzenie nr 84 w sprawie kontroli instytucjonalnej. Zgodnie z treścią § 12 ust. 2 Zarządzenia nr 84 z dnia 19 grudnia 2013 r. w sprawie kontroli instytucjonalnej roczne Plany zawierały tematy kontroli okresowych¹¹⁸, problemowych¹¹⁹ i sprawdzających¹²⁰. W latach 2015-2018¹²¹ kontrole okresowe były realizowane przez Wydziały Kontroli i Audytu RDLP na podstawie § 12 ust. 3 powyższego zarządzenia. Na mocy Zarządzenia nr 50 DGLP z dnia 24 lipca 2018 r. w sprawie kontroli instytucjonalnych

¹⁰⁸ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 9 września 2022 r., pyt. 5.

¹⁰⁹ Dalej: Regulamin kontroli wewnętrznej w DGLP.

¹¹⁰ Zastępujące Zarządzenie nr 84 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. w sprawie zasad kontroli wewnętrznej w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych. Dalej: Zarządzenie w sprawie zasad kontroli wewnętrznej w DGLP.

¹¹¹ Kierowaną przez Głównego Inspektora Lasów Państwowych. Dalej: Inspekcja., ILP.

¹¹² Znak sprawy: GI.090-7-15/13.

¹¹³ Znak sprawy: GI.0210.13.2018.

¹¹⁴ Dalej: Zarządzenie w sprawie kontroli instytucjonalnej.

¹¹⁵ Plany kontroli zostały zatwierdzone: na rok 2017 – 15 listopada 2016 r., na rok 2018 – 10 listopada 2017 r., na rok 2019 – 5 listopada 2018 r., na rok 2020 – 13 listopada 2019 r., na rok 2021 – 5 listopada 2020 r., na rok 2022 – 10 listopada 2021 r. Dalej: Plany.

¹¹⁶ Pismo znak: GI.091.1.6.BZ z dnia 1 grudnia 2022 r.

¹¹⁷ Znak sprawy: GI.0210.1.2015.

¹¹⁸ Służących do kontroli działalności nadleśnictw, przeprowadzanych nie rzadziej niż jeden raz na 10 lat. Jednostka kontrolowana otrzymywała końcową ocenę wyliczoną na podstawie wyznaczonych norm zawartych w Zarządzeniu nr 18 DGLP z dnia 25 lutego 2013 r. w sprawie ocen funkcjonowania i działalności nadleśnictw na podstawie ustaleń kontroli. Ocena końcowa zawierała się w następującej skali wskaźników : ocena bardzo dobra – od 0,91 do 1,00, ocena dobra – od 0,78 do 0,90, ocena dostateczna- od 0,65 do 0,77, ocena niedostateczna – poniżej 0,65.

¹¹⁹ Służących do kontroli wybranych zagadnień w więcej niż jednej jednostce organizacyjnej Lasów Państwowych. Jednostka kontrolowana otrzymywała końcową ocenę wyliczoną na podstawie skali czterostopniowej tj.: ocena pozytywna, ocena pozytywna z uchybieniami, ocena pozytywna z nieprawidłowościami, ocena negatywna. System ten stosowany był przez ILP od wielu lat, choć sformalizowany opisowo został 23 lutego 2017 r.

¹²⁰ Służących do zbadania jak zostały wykonane wnioski pokontrolne sformułowane w wystąpieniach pokontrolnych, a także wykorzystanie uwag i ocen w nich sformułowanych. Jednostka kontrolowana otrzymywała końcową ocenę wyliczoną na podstawie skali czterostopniowej tj.: ocena pozytywna, ocena pozytywna z uchybieniami, ocena pozytywna z nieprawidłowościami, ocena negatywna. System ten stosowany był przez ILP od wielu lat, choć sformalizowany opisowo został 23 lutego 2017 r.

¹²¹ Do dnia 30 września 2018 r. dla kontroli wszczętych i niezakończonych z dniem wejścia w życie Zarządzenia nr 50 z dnia 24 lipca 2018 r. w sprawie kontroli instytucjonalnych.

kontrole okresowe były realizowane na poziomie Dyrekcji Generalnej LP i przez Inspekcję Lasów Państwowych¹²².

(akta kontroli str. 7-113, 136-207, 228-270, 279-426, 2138-2139, 3927)

W latach 2015-2022 Dyrektor Generalny Lasów Państwowych przeprowadził łącznie osiem kontroli wewnętrznych, w tym pięć kontroli okresowych nadleśnictw¹²³ i trzy kontrole problemowe¹²⁴ w zakresie wynajmu i zbywania nieruchomości mieszkalnych.

Kontrole okresowe nadleśnictw¹²⁵ przeprowadzono:

- w 2018 r. którą objęto 17 nadleśnictw. W 11 spośród 17 nadleśnictw (tj. w 64,7%) stwierdzono w kontrolowanych działach: 3 Infrastruktura i 4 Stan posiadania¹²⁶ oceny niedostateczne m.in. w zakresie realizacji polityki mieszkaniowej, prawidłowości i terminowości wypłaty dodatku mieszkaniowego i równoważnika oraz ewidencji bezpłatnego udostępniania mieszkań dla pracowników Służby Leśnej.
- w 2019 r. którą objęto 43 nadleśnictwa. W 28 spośród 43 nadleśnictw (tj. w 65,1%) stwierdzono oceny niedostateczne m.in. w ramach gospodarki mieszkaniowej w odniesieniu do pustostanów, prawidłowości wydzierżawiania i wynajmowania oraz sprzedaży przez nadleśniczych nieruchomości nieprzydatnych Lasom Państwowym w trybie art. 40a *uol*.
- w 2020 r. którą objęto 44 nadleśnictwa. W 20 spośród 44 nadleśnictw (tj. w 45,45 %) stwierdzono w przedmiotowym zakresie kontroli NIK, oceny niedostateczne m.in. w ramach gospodarki mieszkaniowej w odniesieniu do pustostanów, prawidłowości i terminowości wypłaty dodatku mieszkaniowego oraz realizacji PGZL.
- w 2021 r. którą objęto 48 nadleśnictw. W 30 spośród 48 nadleśnictw (tj. w 62,5%) stwierdzono w przedmiotowym zakresie kontroli NIK, oceny niedostateczne m.in. w ramach prawidłowości wydzierżawiania i wynajmowania, gospodarki mieszkaniowej w odniesieniu do pustostanów oraz prawidłowości terminowości wypłaty dodatku mieszkaniowego.
- w 2022 r. którą objęto 17 nadleśnictw. W siedmiu spośród 17 nadleśnictw (tj. w 41,2%) stwierdzono w przedmiotowym zakresie kontroli NIK, oceny niedostateczne m.in. w ramach prawidłowości i terminowości wypłat dodatku mieszkaniowego oraz równoważnika.

Kontrole problemowe prowadzono:

- w 2016 r. którą objęto 54 nadleśnictwa, które uzyskały z kontrolowanej działalności kolejno: 17 ocen pozytywnych, 10 ocen pozytywnych z uchybieniami oraz 27 ocen pozytywnych z nieprawidłowościami.

¹²² Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 17 listopada 2022 r., pkt 3 ppkt 2.

¹²³ Kolejno: w 2018 r. nr. sprawy (w Elektronicznym Zarządzaniu Dokumentacją, dalej EZD) GI.092.1.2.2018, w 2019 r. nr sprawy w EZD GI.092.1.1.2019, w 2020 r. nr sprawy w EZD GI.092.1.1.2020, w 2021 r. nr sprawy w EZD GI.092.1.1.2021, w 2022 r. nr sprawy EZD GI.092.1.1.2022.

¹²⁴ Kolejno: w 2016 r. nr sprawy w EZD GI.092.2.1.2016 „z zakresu zasad wynajmowania i udostępniania lokali mieszkalnych w jednostkach organizacyjnych LP w latach 2014-2015”, w 2017 r. nr sprawy w EZD GI.092.2.1.2017 „z zakresu sprzedaży lokali mieszkalnych z zasobów LP w latach 2012-2016”, w 2020 r. nr sprawy w EZD GI.092.2.5.2020.

¹²⁵ Zostały ocenione na podstawie opracowania własnego na podstawie dokumentów na nośniku CD do pism znak: GI.091.1.6.2022 z dnia 1 i 5 grudnia 2022 r.

¹²⁶ Dwa działy spośród 11 ocenianych przez DGLP podczas kontroli okresowej. Dalej: przedmiotowy zakres kontroli NIK.

- w 2017 r. którą objęto 33 nadleśnictwa, które uzyskały z kontrolowanej działalności kolejno: 14 ocen pozytywnych, sześć ocen pozytywnych z uchybieniami oraz 13 ocen pozytywnych z nieprawidłowościami¹²⁷.
- W 2020 r. którą objęto 33 nadleśnictwa, które uzyskały z kontrolowanej działalności kolejno: 10 ocen pozytywnych, cztery oceny pozytywne z uchybieniami, 19 ocen pozytywnych z nieprawidłowościami.

Wszystkie obszary kontroli poza dwoma zostały zrealizowane w zaplanowanym roku kalendarzowym na podstawie rocznego Planu kontroli. W 2016 r. została zrealizowana jedna z dwóch kontroli problemowych¹²⁸. Kontrola nr GI.090.2.1.2017¹²⁹ została wykonana w 2017 r. wraz z rozszerzeniem okresu objętego kontrolą na lata 2012-2016¹³⁰. Przyczyną przesunięcia terminu przeprowadzenia kontroli było m.in. duże obciążenie ILP poprzez zlecenie dodatkowo 20 kontroli doraźnych przez DGLP.

W 2020 r. kontrola problemowa dotycząca nakładów na remonty budynków mieszkalnych Służby Leśnej¹³¹ decyzją Dyrektora Generalnego LP z dnia 5 marca 2020 r. została zastąpiona kontrolą problemową z zakresu poprawności przygotowania i przeprowadzania sprzedaży osad i mieszkań z zasobów Lasów Państwowych w latach 2017-2019¹³². P.o. Dyrektora Generalnego LP wyjaśnił¹³³, że w zakresie merytorycznym, w części pokrywała się z kontrolą dotyczącą nakładów na remonty budynków mieszkalnych Służby Leśnej.

(akta kontroli str. 1073-1077, 1259-1264, 1762-1783, 2142-2205, 2207-2220, 2586-2587, 3928)

Oprócz kontroli instytucjonalnych, okresowych i problemowych DGLP zrealizowała 14 kontroli doraźnych, w których przedmiot prowadzonych czynności stanowiły działania nadleśniczych i dyrektorów RDLP m.in. w zakresie prawidłowości procedury przygotowania do sprzedaży nieruchomości położonych w nadleśnictwach¹³⁴, gospodarki mieszkaniowej¹³⁵, remontów¹³⁶ lub zostały podjęte w obszarze wynajmu i zbywania nieruchomości ze względu na skargi¹³⁷. W kontrolach doraźnych oceniono działalność nadleśnictw w badanym zakresie: pozytywnie – w trzech przypadkach, pozytywnie z uchybieniami w czterech przypadkach, pozytywnie z nieprawidłowościami w czterech przypadkach, negatywnie w dwóch przypadkach.

¹²⁷ W nadleśnictwach: Świdwin, Chojnów, Krzeszowice, Ostrowiec Świętokrzyski, Kamienna Góra, Pisz, Krotoszyn, Oleśnica Śląska, Jabłonna, Lubliniec, Gołdap, Strzałowo, Strzelce Opolskie.

¹²⁸ Nr sprawy w EZD: GI.092.2.1.2016.

¹²⁹ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 17 listopada 2022 r., pkt 2 ppkt 2.

¹³⁰ Okres objęcia kontrolą rozszerzono o jeden rok więcej.

¹³¹ Nr sprawy w EZD GI.092.2.3.2021. Na podstawie Planu kontroli na rok 2021 została zrealizowana przez Dyrektorów RDLP: Olsztyn, Toruń, Wrocław, Poznań, Łódź, Katowice, Lublin, Radom.

¹³² Nr sprawy w EZD GI.092.2.5.2020.

¹³³ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 19 października 2022 r., pkt 29.

¹³⁴ Decyzje: nr 120 z dnia 23 grudnia 2015 r., znak: GI.0210.6.2015 – nadleśnictwo Gdańsk; nr 121 z dnia 28 grudnia 2015 r. znak: GI.0210.7.2015 – nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka, sprzedaż osady Dudowizna na rzecz dyrektora RDLP w Warszawie; nr 1 z dnia 4 stycznia 2018 r., znak: GI.0201.1.2019 – nadleśnictwo Łochów; nr 160 z dnia 27 sierpnia 2018 r. znak: GI.0210.16.2018 – nadleśnictwo Świdnik; nr 189 z dnia 17 października 2018 r., znak: GI.0210.19.2018 – nadleśnictwo Pomorze, w sprawie prawidłowości procedury przygotowania do sprzedaży nieruchomości;

¹³⁵ Decyzje: nr 124 z dnia 8 sierpnia 2019 r., znak: GI.0210.13.2019 z dnia 8 sierpnia 2019 r. – nadleśnictwo Supraśl; nr 117 z dnia 9 października 2020 r., znak: GI.0210.15.2020 – nadleśnictwo Niepołomice; nr 80 z dnia 23 czerwca 2021 r. – nadleśnictwo Biłgoraj.

¹³⁶ Znak sprawy: ILP.092.17.2017 w zakresie remontów osady w nadleśnictwie Chojnów.

¹³⁷ Decyzje nr: 497 z dnia 29 września 2016 r., znak: GI.0210.17.2016 – nadleśnictwo Czarna Białostocka w zakresie polityki mieszkaniowej; nr 46 z dnia 15 lutego 2017 r. znak: GI.0210.4.2017 – nadleśnictwo Borne Sulino w zakresie sprzedaży lokalu mieszkalnego; nr 97 z dnia 6 czerwca 2018 r., znak: GI.0210.10.2018 – nadleśnictwo Jamy w zakresie polityki mieszkaniowej; kontrola nr GI.092.10.2020 – nadleśnictwo Gościeradów.

Ocenę negatywną w odniesieniu do działalności Nadleśnictwa Supraśl wydano m.in. ze względu na błędne wyliczenia stawek czynszów dwóch lokali, niezrealizowanie planów sprzedaży oraz błędną, niezgodną z zarządzeniem nr 48/2015 kwalifikację mieszkania.

W przypadku działalności Nadleśnictwa Biłgoraj wydanie oceny negatywnej uzasadniono wykrytymi nieprawidłowościami dotyczącymi m.in. niezabezpieczenia bezpłatnych mieszkań dla uprawnionych pracowników Służby Leśnej, przyznania równoważnika za brak mieszkania bezpłatnego w miejscu wykonywania pracy uprawnionym pracownikom Służby Leśnej, pobierania przez nadleśniczego równoważnika pieniężnego z tytułu braku możliwości zapewnienia odpowiedniego mieszkania z zasobów nadleśnictwa, ujęcia w PGZL jako zbędnych domów w dobrym stanie technicznym, o wysokiej wartości nieumorzonej i zakwalifikowanych do dalszego ich użytkowania. Ponadto w związku z wynikami tej kontroli Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie poinformował¹³⁸ Dyrektora Generalnego o tym, że zgodnie z zaleceniami pokontrolnymi nadleśnictwo Biłgoraj złożyło do organów ścigania zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa przez byłego Zastępcę Dyrektora RDLP w Lublinie oraz byłego nadleśniczego nadleśnictwa Biłgoraj, polegającego na usiłowaniu niezgodnego z prawem zbycia lokalu funkcyjnego oraz zawarcia ze szkodą dla Lasów Państwowych umowy najmu.

Zdaniem NIK negatywne wyniki kontroli doraźnych prowadzonych przez PGL LP ujawniły brak transparentności w podejmowaniu decyzji dotyczących sprzedaży lokali i, co za tym idzie, praktycznie nieograniczoną swobodę do decydowania przez nadleśniczych o zbywaniu nieruchomości, bez względu na to, czy rezultatem ich działań był brak bezpłatnych mieszkań funkcyjnych lub wyzbycie się innych nieruchomości mieszkalnych, które ze względu na swoje właściwości techniczne powinny zostać zaklasyfikowane jako niezbędne.

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK, tj. do dnia 15 grudnia 2022 r. Dyrektor Generalny nie wydał, w tym w oparciu o wyniki kontroli doraźnych, zarządzeń lub decyzji określających przesłanki stanowiące o klasyfikacji zasobu lokalowego jako „zbędnego”. Zdaniem NIK, brak wypracowania przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych szczegółowych kryteriów kwalifikowania nieruchomości mieszkaniowych jako zbędnych (*verba legis* z art. 40a ust. 1 *uol*: nieprzydatnych Lasom Państwowym) powodował pozostawienie nadmiernej swobody decyzyjnej kierującym jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych i stwarzał ryzyko arbitralności oceny w zakresie ww. zasadniczej przesłanki zbywania nieruchomości mieszkalnych w procesach ich typowania do zbycia.

(akta kontroli str. 208-227, 1024-1072, 2221-2248, 3922-3925e)

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Generalny LP nie zlecił przeprowadzenia w jednostkach organizacyjnych PGL LP całościowej, odrębnej kontroli w zakresie udzielania ulg i umorzeń dotyczących należności przypadających tym jednostkom.

(akta kontroli str. 2711-2711h)

Zgodnie z § 1 ust. 1-3 decyzji nr 189 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 17 października 2018 r. inspektorzy Lasów Państwowych, przeprowadzający kontrolę doraźną w zakresie prawidłowości procedury przygotowania do sprzedaży nieruchomości Pomorze 8 A-F byli zobowiązani do przeprowadzenia kontroli z zastosowaniem kryteriów legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ostatecznie doszło do zbycia sześciu osad mieszkalnych z zasobów nadleśnictwa Pomorze, z czego nieumorzona wartość księgowa trzech osad wynosiła ponad 100

¹³⁸ Pismo znak: DK.092.6.1.2021 z dnia 28 grudnia 2021 r.

tys. zł. Uzasadnieniem nadleśniczego dla sprzedaży tych nieruchomości były uwarunkowania prawne i organizacyjne związane z administrowaniem przedmiotowymi lokalami. Z akt kontroli doraźnej wynika, że dyrektor RDLP w Białymstoku na etapie weryfikacji wykazu lokali przeznaczonych do sprzedaży przekazany do Dyrektora Generalnego nie zidentyfikował nieprawidłowości w zakresie braku złożenia uzasadnienia do zbycia nieruchomości położonej w Pomorze 8 E.

(akta kontroli str. 7-113, 208-227, 775-800, 2221-2248, 2562-2567)

W dniach 22-26 października 2018 r. na mocy decyzji nr 189 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 17 października 2018 r.¹³⁹ w nadleśnictwie Pomorze przeprowadzono kontrolę doraźną w zakresie prawidłowości procedury przygotowania do sprzedaży nieruchomości położonych na terenie nadleśnictwa. Kontrolę przeprowadziła Inspekcja Lasów Państwowych. W dniu 13 listopada 2018 r. nadleśniczemu nadleśnictwa Pomorze przekazano wystąpienie pokontrolne¹⁴⁰, w którym wskazano, że kontrolowana działalność została oceniona pozytywnie, jednakże w działalności kierownika jednostki PGL LP wykryto uchybienia. Do uchybień zaliczono m. in. brak uzasadnienia sprzedaży jednej z osad pomimo wprowadzonego w 2016 r. obowiązku sporządzania wspomnianego uzasadnienia, wynikającego z pisma DGLP z dnia 30 listopada 2016 r.

(akta kontroli str. 7-113, 208-227, 775-800, 2221-2248, 2562-2567)

Działalność jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych w obszarze wynajmu i zbywania nieruchomości mieszkalnych stanowiących własność Skarbu Państwa była przedmiotem interpelacji poselskich, w tym interpelacji nr 12 213 z dnia 8 października 2020 r. i nr 22 127 z dnia 31 marca 2021 r. W dniu 19 maja 2021 r. Sekretarz Stanu w MKiŚ przedstawił odpowiedź na interpelację poselską nr 22 127 z dnia 31 marca 2021 r. Przedmiotem interpelacji było zbywanie nieruchomości mieszkalnych przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, w tym oczekiwano podania wartości sprzedanych lokali oraz wysokości zastosowanych bonifikat wraz z odniesieniem do statusu osoby otrzymującej upust¹⁴¹. W odpowiedzi¹⁴² przekazano dane z przedmiotowego zakresu, zagregowane dla lat 2015-2021¹⁴³, a w załączniku nr 2¹⁴⁴ przedstawiono zestawienie tabelaryczne, w którym ujęto takie informacje, jak: jednostka zbywająca i jednostka nadrzędna, status nabywcy, stanowisko zajmowane w dniu sprzedaży, rok sprzedaży, wartość całej nieruchomości według operatu szacunkowego, wysokość zastosowanej bonifikaty oraz cena sprzedaży.

Szczegółowym badaniem NIK spośród wykazanych transakcji objęto próbę 101 nieruchomości wytypowanych metodą doboru celowego. Kryterium doboru stanowiła wykazana w załączniku nr 2 wartość szacunkowa nieruchomości, wynosząca więcej niż 200 tys. zł. W wyniku zbadania próby stwierdzono, że Dyrektor Generalny Lasów Państwowych w związku z obowiązkiem udzielenia odpowiedzi na interpelację poselską, przekazał Ministrowi Klimatu i Środowiska dane niezgodne lub niemożliwe do zweryfikowania przy wykorzystaniu systemu SILP, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

¹³⁹ Znak: GI.0210.19.2018.

¹⁴⁰ Znak: ILP.092.28.2018.

¹⁴¹ Rozumiany jako wskazanie przesłanki na podstawie której udzielono bonifikaty, tj. czy nieruchomość nabył pracownik, były pracownik PGL LP, członek rodziny pracownika lub byłego pracownika PGL LP, osoba nie mająca powiązań z PGL LP.

¹⁴² Źródło: <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=C38J3N&view=null>, dostęp: 2 grudnia 2022 r.

¹⁴³ Do dnia 30 kwietnia 2021 r.

¹⁴⁴ Dotyczącym stanowisk i bonifikat.

(akta kontroli str. 7-112, 551-570, 577-579, 775-800, 913-941, 945-999, 1073-1155, 1180-1247, 1609, 1675-1679, 1684-1752, 2220a-2220p, 2070-2107, 2561-2567, 2711-2711k, 3921-3925e)

W okresie objętym kontrolą do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych wpłynęło ogółem 838 wniosków o udostępnienie informacji publicznej¹⁴⁵, z czego 12 dotyczyło spraw znajdujących się w zakresie przedmiotowym przeprowadzanej kontroli.

Rozpatrywanie wniosków odbywało się w oparciu o przepisy ustawy z dnia 6 września 2001 r. o *dostępie do informacji publicznej*¹⁴⁶ oraz przepisy wewnętrzne, tj. Zarządzenie nr 8 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 27 stycznia 2010 r. w *sprawie ustalenia zasad i trybu udostępniania informacji przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe* oraz Zarządzenie nr 45 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 25 czerwca 2021 w *sprawie zasad udostępniania informacji przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych*.

W latach 2015-2022 Dyrektor Generalny nie wydał decyzji administracyjnej, której treścią byłaby odmowa udzielenia informacji publicznej w zakresie objętym kontrolą. W pięciu przypadkach Dyrektor Generalny uznał, że wnioskowana informacja nie stanowiła informacji publicznej, ale była informacją udokumentowaną w materiałach wewnętrznych a nie w dokumentach urzędowych¹⁴⁷. W związku z tym wnioskodawca został poinformowany, że żądana przez niego informacja nie mogła zostać przekazana, ponieważ nie stanowiła informacji publicznej. Żaden z wnioskodawców, których dotyczyła ta sytuacja, nie skorzystał z możliwości wniesienia do wojewódzkiego sądu administracyjnego skargi na bezczynność organu. Zarządzeniem nr 39 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 1 września 2016 r. w *sprawie zmiany Zarządzenia nr 48 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 6 października 2010 r. w sprawie ustalenia zasad klasyfikacji, ochrony i udostępniania informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe*¹⁴⁸. W latach 2015-2022, jak wynika z wyjaśnień złożonych przez pracownika Inspekcji Lasów Państwowych, dwukrotnie odmówiono udostępnienia informacji powołując się, że wskazane we wniosku informacje nie stanowią informacji publicznej lub nie są w posiadaniu DGLP.

(akta kontroli str. 7-112, 550, 889, 890, 893-894, 897-898, 1167-1179, 2221-2248, 2254-2385, 2505-2511, 2722-2726, 3924-3924d)

W okresie objętym kontrolą do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych wpłynęło ogółem 833 skarg, z czego 68 dotyczyło spraw znajdujących się w zakresie przedmiotowym kontroli. Rozpatrywanie skarg uregulowano Zarządzeniem nr 84 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 grudnia 2004 r. w *sprawie organizacji przyjmowania rozpatrywania skarg i wniosków w Lasach Państwowych*. Zasady prowadzenia w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych rejestru skarg i wniosków opisano w regulaminach organizacyjnych DGLP w części dotyczącej zadań realizowanych przez Inspekcję Lasów Państwowych¹⁴⁹. W procesie rozpatrywania skarg mieszczących się w zakresie przedmiotowym kontroli uczestniczyły również inne komórki organizacyjne Dyrekcji Generalnej, w tym odpowiedzialne za kwestie związane z gospodarowaniem zasobami mieszkaniowymi.

¹⁴⁵ Dalej: wniosek o udip.

¹⁴⁶ Dz.U. z 2022 r. poz. 902.

¹⁴⁷ Sprawy prowadzone pod numerami: GN.0172.51.2019, GN.0172.52.2019, GN.0172.37.2021, GD.P.0172.38.2022, GD.P.0172.39.2022

¹⁴⁸ Znak: GO-021-91-1113/10, GN.0172.1.2016.

¹⁴⁹ W § 23 regulaminu organizacyjnego nr 33/2014, w § 2 pkt. 4 regulaminu organizacyjnego nr 44/2015 oraz § 27 ust. 1-3 regulaminu organizacyjnego nr 13/2018.

Treść nadsyłanych skarg w tym również anonimowych poddawano sprawdzeniu, m.in. w trybie kontroli doraźnych¹⁵⁰.

(akta kontroli str. 7-112, 205-227, 775-800, 913-1081, 2221-2248, 2562-2567)

W latach 2015-2022¹⁵¹ do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych wpłynęło 37 pism, zaklasyfikowanych jako petycje¹⁵², z czego trzy odnosiły się do zakresu przedmiotowego kontroli¹⁵³. Ponadto pracownicy Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych zanotowali wpływ dwóch pism skierowanych z Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych w zakresie ryzyk lub problemów związanych z wynajmem lub zbywaniem nieruchomości mieszkalnych. W systemie EZD obie sprawy zostały sklasyfikowane jako sprawy bytowe i oznaczone symbolem 160.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych wydawała zarówno jednostkom organizacyjnym PGL LP, jak i osobom prywatnym opinie wskazujące na możliwość ograniczania pracownikom i byłym pracownikom Lasów Państwowych możliwości wielokrotnego nabywania nieruchomości mieszkalnych z bonifikatą, co – w świetle treści regulacji ustawy *o lasach* – było działaniem nierzetelnym.

Zgodnie z art. 40a ust. 4 ustawy *o lasach*, pracownicy i byli pracownicy PGL LP posiadali prawo do nabywania lokali i gruntów przeznaczonych do sprzedaży, przy czym byli zobowiązani do spełnienia przesłanek stanowiących o możliwości nabycia nieruchomości, tj. posiadania statutu najemcy oraz zamieszkiwania w lokalu przeznaczonym do sprzedaży. Z kolei na podstawie art. 40a ust. 9 *uol* pracownicy i byli pracownicy Lasów Państwowych nieposiadający statusu najemców mogli nabywać lokale wolne, tj. pustostany przeznaczone do sprzedaży.

W art. 40a ust. 4 i 9 *uol* ustawodawca nie wskazał ograniczeń ilościowych dotyczących nabywania mieszkań z zasobów PGL LP, inaczej niż w art. 40a ust. 5 i 5a *uol*, dotyczącym nabywania lokali przez osoby bliskie, zamieszkujące z uprawnionymi w dniu ich śmierci, gdzie podkreślono jednorazowość przysługującego uprawnienia.

W załącznikach do zarządzeń nr 48/2015 i 53/2018 wprowadzających wytyczne w zakresie zasobów mieszkaniowych jednostek Lasów Państwowych, Dyrektor Generalny wskazał, że wdrożenie Polityk Mieszkaniowych oraz Programów Gospodarowania Zasobami Lokalowymi przez jednostki organizacyjne PGL LP miało na celu usprawnienie gospodarki mieszkaniowej PGL LP oraz optymalizację kosztów utrzymania substancji mieszkaniowej.

W części opinii wydanych przez DGLP wskazywano zainteresowanym stronom, że uprawnienia związane z nabywaniem lokali mieszkalnych w trybie art. 40a ust. 4 i 9 *uol* mogą podlegać limitacji i ograniczać się do jednorazowego nabycia lokalu na preferencyjnych warunkach.

Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny LP, w przedmiotowej sprawie nie skorzystano z kompetencji nadzorczych i nie wydano interpretacji przepisów art. 40a *uol*

¹⁵⁰ W § 13 pkt 1 pkt 1 Zarządzenia nr 50 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 24 lipca 2018 r. w sprawie kontroli instytucjonalnej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe. Do czasu wejścia w życie zarządzenia, o którym mowa w zdaniu poprzednim, tj. 24 lipca 2018 r., podstawę prawną stanowił § 13 pkt. 2 ppkt 2 Zarządzenia 84 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 grudnia 2013 r. w sprawie kontroli instytucjonalnej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe.

¹⁵¹ Do dnia 1 grudnia 2022 r.

¹⁵² Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ, pkt 6 z dnia 28 października 2022 r.

¹⁵³ Sprawy znak: OF.160.6.2015, OF.160.3.2015, ZI.160.1.2018.

odnoszących się do wielokrotnego nabywania lokali, ponieważ sam DGLP nie mógł jednoznacznie wskazać wykładni w tym zakresie. Jednocześnie przyznał, że zgodnie z dotychczasową linią orzecniczą działanie polegające na wielokrotnej sprzedaży lokali na rzecz jednej osoby było działaniem prawidłowym¹⁵⁴.

NIK, akcentując, że korzystanie ze szczególnych przywilejów może być ograniczane i nie powinno prowadzić do nieuzasadnionego zakwestionowania zasad równości, sygnalizuje, iż opisywane działania DGLP następowały w sytuacji określonej treści regulacji ustawowej, która mogła budzić wątpliwości, a tym samym również działania DGLP mogły budzić wątpliwości co do ich umocowania w obowiązujących przepisach prawa, w sytuacji gdy powinny być zmierzać do przejrzystego i jednoznacznego określenia zakresu uprawnień wynikających z art. 40a ustawy o lasach.

(akta kontroli str. 7-112,1245-1245a, 1800-1810, 2250, 3922-3922b, 2624-2634b, 3923-3923c)

2. Dyrektor Generalny nie uregulował w drodze zarządzeń lub decyzji przesłanek ograniczających sprzedaż nieruchomości mieszkalnych zakwalifikowanych jako lokale zbędne, co było działaniem niezgodnym z § 6 Statutu PGL LP, a także działaniem nierzetelnym, niecelowym i niegospodarnym.

Zgodnie z § 6 Statutu PGL LP Dyrektor Generalny, w celu wykonywania zadań określonych przez ustawę oraz przepisy wykonawcze do ustawy, a także inne przepisy prawne wydaje zarządzenia i decyzje obowiązujące w Lasach Państwowych.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Generalny Lasów Państwowych trzykrotnie¹⁵⁵ wprowadził kryteria ograniczające – lecz nie wyłączone – możliwość sprzedaży lokali i gruntów zaklasyfikowanych jako zbędne, jednakże dokonano tego w drodze wewnętrznych pism skierowanych do jednostek organizacyjnych PGL LP.

Dyrektor Generalny sprawujący funkcję w okresie od dnia 12 lutego 2012 r. do dnia 17 listopada 2015 r., przyznał, że nie wprowadził w drodze zarządzeń lub decyzji warunków wykluczających możliwość sprzedaży lokalu lub gruntu, a ponadto w latach, w których kierował działalnością PGL LP, nie ustalił pułapu kwotowego powyżej którego nieruchomości mieszkalne zakwalifikowane jako zbędne nie powinny podlegać sprzedaży. Wskazywał ogólnie, że obowiązujące przepisy nie nakładały na niego obowiązku regulowania określonych obszarów działalności Lasów Państwowych.

Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny sprawujący funkcję w okresie od dnia 19 stycznia 2018 r. do dnia 8 kwietnia 2021 r. jako wystarczające wprowadzenie przesłanek ograniczających możliwość sprzedaży lokali zbędnych potraktowano pismo¹⁵⁶ skierowane do dyrektorów RDLP w którym podniesiono limit wartości nieumorzonych ze 100 tys. zł do 150 tys. zł.

Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny sprawujący funkcję w okresie od dnia 17 listopada 2015 r. do dnia 19 stycznia 2018 r. nie wydał w tym zakresie aktów ogólnego zarządu, *gdyż nie powinny zawierać nowości legislacyjnych, a istniejące regulacje prawne jednoznacznie określały warunki jakie powinny spełniać nieruchomości mieszkalne, by cechowały się walorem sprzedawalności*

¹⁵⁴ Wyroki Sądu Rejonowego w Chodzieży z dnia 20 stycznia 2016 r., sygn.. akt I C 859/15 oraz Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 27 marca 2019 r., sygn. akt I C 705/18.

¹⁵⁵ Trzykrotnie, tj. 30 listopada 2016 r., 27 listopada 2019 r. i 1 czerwca 2021 r.

¹⁵⁶ Pismo znak: ZI.160.5.2019 z dnia 27 listopada 2019 r.

w wykonaniu art. 40a uol. Ponadto wskazał, że bezpośredni zarząd nieruchomościami przypadał nadleśnictwu.

Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny LP, w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 29 listopada 2016 r. nie wprowadzono limitu kwotowego ograniczającego sprzedaż nieruchomości, ponieważ nie wynikało to z obowiązujących przepisów. Z kolei ustalenie takiego limitu w wysokości 100 tys. zł netto wartości księgowej w 2016 r. stanowiło dodatkowe, niewynikające z przepisów prawa kryterium rozpatrywania wniosków o zgodę na zbycie i było to wewnętrzną regulacją porządkową.

Zdaniem NIK, brak przesłanek wydanych dla jednostek organizacyjnych PGL LP przez Dyrektora Generalnego w formie zarządzeń lub decyzji skutkowało brakiem transparentności procesu decyzyjnego dotyczącego zarządzania mieniem stanowiącym własność Skarbu Państwa. Ponadto skutkiem stwierdzonej nieprawidłowości było również wyzbywanie się przez jednostki Lasów Państwowych nieruchomości mieszkalnych o wysokiej wartości nieumorzonych¹⁵⁷ lub w dobrym stanie technicznym, zwłaszcza w latach 2015-2016.

(akta kontroli str. 7-112, 775-800, 1180-1244j, 1155-1156, 1761, 2070-2107, 2108-2116, 2711-2711h, 3922-3925)

3. Dyrektor Generalny oraz Naczelnik Wydziału Administracji Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych nie dochowali należytej staranności w związku z zawieraniem umów najmu lokali znajdujących się w bezpośrednim zarządzie DGLP, co było działaniem nierzetelnym oraz, w odniesieniu do Naczelnika, stanowiło również działanie niezgodne z § 54 pkt 12 Zarządzenia nr 33/2014, § 54 pkt 12 Zarządzenia nr 55/2015, § 62 pkt 12 Zarządzenia nr 33/2018 oraz § 63 pkt 12 Zarządzenia nr 62/2018.

Zgodnie z powołanymi regulacjami, Wydział Administracji był komórką właściwą do administrowania majątkiem DGLP, w tym pomieszczeniami, a ponadto prowadził sprawy związane z przydziałem mieszkań zakładowych dla pracowników DGLP oraz koordynował działania związane z utrzymaniem ich stanu technicznego. Z kolei Dyrektor Generalny LP podpisywał umowy najmu przygotowane przez Naczelnika.

W latach 2012-2021 zawarto łącznie dziewięć umów najmu z sześcioma osobami, w tym z: Głównym Inspektorem Lasów Państwowych (jedna umowa), Zastępcą Dyrektora Generalnego LS ds. Gospodarki Leśnej (jedna umowa), Zastępcą Dyrektora Generalnego LP ds. Ekonomicznych (jedna umowa), Naczelnikiem Gabinetu Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych (cztery umowy), doradcą ds. korporacyjnych (jedna umowa) i p.o. Naczelnika Wydziału Ochrony Zasobów Przyrodniczych (jedna umowa).

¹⁵⁷ Lata 2015-2016: z zasobów RDLP we Wrocławiu za 32 901,25 zł sprzedano lokal o wartości księgowej netto wynoszącej¹⁵⁷ 230 720,27 zł; z zasobów nadleśnictwa Golub-Dobrzyń za 22 290 zł sprzedano nieruchomość o wartości księgowej netto wynoszącej¹⁵⁷ 119 483,25 zł; z zasobów nadleśnictwa Spychowo za 16 714 zł zbyto lokal o wartości księgowej netto wynoszącej¹⁵⁷ 130 861,21 zł; z zasobów nadleśnictwa Cisna za 17 000 zł sprzedano lokal o wartości nieumorzonych wynoszącej 184 240,83 zł; z zasobów nadleśnictwa Węgierska Górka za 11 726,15 zł zbyto nieruchomość o wartości nieumorzonych wynoszącej 232 518,16 zł; z zasobów nadleśnictwa Kobiór za 7 077,50 zł zbyto nieruchomość o wartości nieumorzonych wynoszącej 256 827,31 zł; z zasobów nadleśnictwa Gdańsk za 24 110 zł zbyto lokal o wartości nieumorzonych wynoszącej 135 021,15 zł. W 2016 r. przykładowo: z zasobów nadleśnictwa Opole za 55 600 zł sprzedano nieruchomość o wartości nieumorzonych wynoszącej 153 929,98 zł; z zasobów nadleśnictwa Katowice zbyto nieruchomość, której wartość nieumorzona netto wynosiła 200 041,51 zł – w SILP nie ujęto ceny sprzedaży; z zasobów nadleśnictwa Oleśnica Śląska sprzedano za 15 500,20 zł nieruchomość, której wartość nieumorzona wynosiła 108 459,68 zł.

Wartość oszacowaną, wartość księgową netto oraz cenę sprzedaży nieruchomości podano według wartości zamieszczonych w SILP.

W obszarze wynajmu lokali w bezpośrednim zarządzie Dyrektora Generalnego stwierdzono przypadki: braku sporządzenia protokołu zdawczo-odbiorczego przed zawarciem jednej umowy¹⁵⁸; w przypadku jednej umowy¹⁵⁹ nie sporządzono protokołu zdawczo-odbiorczego po zakończeniu jej trwania; dwie umowy¹⁶⁰ zawarto już po rozpoczęciu trwania najmu.

Ponadto dwie umowy¹⁶¹ zawarte z Zastępcą Dyrektora Generalnego LP ds. Ekonomicznych oraz Naczelnikiem Gabinetu Dyrektora zawarto już po zakończeniu okresu najmu. Zgodnie ze sporządzoną umową Zastępcy Dyrektora Generalnego LP ds. Ekonomicznych miał uiszczyć opłaty czynszowe dopiero po upływie okresu najmu okazjonalnego, trwającego 1,5 miesiąca.

Jak wyjaśnił p.o. Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych opóźnienia związane z terminowym zawieraniem umów wynikały z dat, w jakich DGLP podpisywał umowy najmu, mogło to być również rezultatem dużej ilości obowiązków służbowych. Jedną z umów zawarto w związku z koniecznością szybkiej izolacji związanej z chorobą COVID-19, dlatego też odstąpiono od sporządzania protokołu zdawczo-odbiorczego. Naczelnik odpowiadający w latach 2015-2021 za zarządzanie lokalami DGLP i zawieranie umów najmu w czasie prowadzonych czynności kontrolnych przebywał na emeryturze.

(akta kontroli str. 7-112, 775-800, 584-671, 913-1081, 2221-2243, 3366-3812)

4. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych przekazał Sekretarzowi Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska w związku z procesem przygotowywania odpowiedzi na interpelację poselską nr 22 127 z dnia 31 marca 2021 r. nierzetelne dane z obszaru zbywania przez jednostki organizacyjne PGL LP lokali mieszkalnych.

W dniu 31 marca 2021 r. do Ministra Klimatu i Środowiska skierowano interpelację poselską nr 22 127, w której sformułowano pytania dotyczące m.in. liczby nieruchomości sprzedanych przez Lasy Państwowe w latach 2015-2021¹⁶², łącznej oszacowanej wartości sprzedanych nieruchomości oraz łącznej wartości, wysokości i liczby bonifikat zastosowanych przy sprzedaży lokali w zarządzie PGL LP.

Dyrektor Generalny LP przekazał informacje w tym zakresie, a w dniu 19 maja 2021 r. Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska przedstawił odpowiedź na interpelację prezentując dane liczbowe przekazane przez DGLP.

W 70 z 101 zbadanych przez NIK przypadkach Dyrektor Generalny LP przedstawił ministrowi dane niezgodne z wartościami zamieszczonymi w SILP lub których porównanie czy zweryfikowanie okazało się niemożliwe, ponieważ – jak wynika z dokumentacji pobranej z systemu informatycznego – w SILP nie uzupełniono rubryk z wartością oszacowania nieruchomości, wartością księgową netto, wysokością udzielonej bonifikaty lub ceną sprzedaży.

Skutkiem nieprawidłowości było wprowadzenie w błąd Sekretarza Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, a w konsekwencji również posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej i obywateli, jak również ograniczenie dostępu do rzetelnych i zgodnych ze stanem faktycznym danych dotyczących lokali zbytych w latach 2015-2021 (do 30 kwietnia 2021 r.) przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych.

¹⁵⁸ Umowa najmu nr 1/2020 z dnia 30 kwietnia 2020 r.

¹⁵⁹ Umowa najmu z dnia 23 listopada 2012 r..

¹⁶⁰ Umowa nr 3/2020 z dnia 14 lipca 2020 r., umowa nr 4/2020 z dnia 7 września 2020 r.

¹⁶¹ Umowa nr 1/2020 z dnia 30 kwietnia 2020 r., umowa nr 5/2020 z dnia 12 października 2020 r.

¹⁶² Do dnia 30 kwietnia 2021 r.

Jak zeznał w toku kontroli pracownik DGLP odpowiedzialny za przygotowanie zestawienia do odpowiedzi na interpelację poselską, łączył w jedno zestawienie dane przekazane przez dyrektorów RDLP, ale nie został on zobligowany do zweryfikowania danych, bo nie było na to czasu.

Dyrektor Generalny LP wyjaśnił¹⁶³, że nie ma fizycznej możliwości by pracownik merytoryczny w DGLP zweryfikował poprawność zapisów dla kilku tysięcy pozycji w tak krótkim czasie w jakim należy przygotować odpowiedź na interpelację poselską.

Jak wyjaśnił¹⁶⁴ również Dyrektor Generalny za rzetelność i poprawność danych, które zebrano z 429 nadleśnictw i 17 Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych, odpowiadali kierownicy jednostek organizacyjnych, a ponadto na poziomie Dyrekcji Generalnej założono, że dane przekazane z poziomu nadleśnictw były zgodne ze stanem faktycznym, opracowane w oparciu o dokumenty źródłowe i rzetelnie odzwierciedlały dane w bazie danych SILP. Powtórzył również, że ze względu na termin udzielenia odpowiedzi na interpelację nie było możliwości zweryfikowania danych z bazą danych SILP.

Jakkolwiek NIK przyjmuje, iż niemożliwym może być zweryfikowanie przez pracownika czy pracowników merytorycznych kilku tysięcy pozycji w krótkim czasie, o tyle ogólna potrzeba zastosowanego w ww. przypadku sposobu pozyskania informacji do odpowiedzi na interpelację poselską wynikała z braku systematycznego gromadzenia przez DGLP koniecznych danych obrazujących zbywanie nieruchomości w Lasach Państwowych i braków danych w systemie SILP, który powinien agregować ww. dane, a ponadto w żaden sposób nie usprawiedliwiało to przekazania danych niezwyfikowanych, a więc takich, które mogą wprowadzać w błąd, co ostatecznie zaistniało. W ocenie NIK, celem udzielenia odpowiedzi na interpelację poselską powinno być przekazanie informacji o sprawach o zasadniczym charakterze, odnoszących się do problemów związanych z polityką państwa¹⁶⁵, a same odpowiedzi powinny być rzetelnie zweryfikowane i zgodne ze stanem faktycznym zagadnienia, którego dotyczą. Tylko w ten sposób mogą one bowiem przyczynić się do realizacji funkcji kontrolnej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i umożliwić podejmowanie działań bazujących na prawidłowych informacjach i wnioskach.

(akta kontroli str. 7-112, 551-570, 577-579, 775-800, 913-941, 945-999, 1073-1155, 1180-1247, 1609, 1675-1679, 1684-1752, 2220a-2220p, 2070-2107, 2561-2567, 2711-2711k, 3921-3925e, 3958)

5. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych nieterminowo zatwierdził roczny plan kontroli na 2015 r. Roczny plan kontroli na rok 2015 realizowany przez Inspekcję Lasów Państwowych oraz zleconych do wykonania dyrektorom regionalnych dyrekcji został bowiem zatwierdzony w terminie późniejszym niż wynikający z zapisu § 6 pkt 1 Zarządzeniem nr 84 z dnia 19 grudnia 2013 r. w *sprawie kontroli instytucjonalnej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasów Państwowych*. Wymieniony przepis reguluje kwestie zatwierdzania rocznego planu kontroli przez Dyrektora Generalnego LP najpóźniej do 15 listopada każdego roku kalendarzowego, na rok następny.

P.o. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił¹⁶⁶, że *niewątpliwie plan kontroli na rok 2015 został zatwierdzony po tej dacie, nie jest jednak możliwe ustalenie w jakiej dacie*

¹⁶³ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 1 grudnia 2022 r., pkt 16.

¹⁶⁴ Pismo znak GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 15 grudnia 2022 r.

¹⁶⁵ Analogicznie do art. 192 ust. 1 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej nadanego uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r., M. P. 2022 poz. 723.

¹⁶⁶ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 18 października 2022 r.

to nastąpiło. W kolejnych wyjaśnieniach¹⁶⁷ Dyrektor Generalny LP wskazał, iż jedyną datą pewną, pozwalającą umiejscowić w czasie fakt zatwierdzenia planu kontroli na wskazany rok jest pismo¹⁶⁸ skierowane do wszystkich RDLP, przekazujące zatwierdzony plan kontroli w dniu 8 grudnia 2014 r. Tym samym przedmiotowy plan kontroli został zatwierdzony przez DGLP z 23-dniowym opóźnieniem, co było działaniem nierzetelnym. Powyższe naruszenie spowodowało, że niemożliwe stało się dotrzymanie terminów obowiązujących dla dyrektorów RDLP, którzy zgodnie z zapisem § 7 pkt 1 wspomnianego zarządzenia najpóźniej do dnia 15 grudnia 2014 r. byli zobowiązani zatwierdzić swoje roczne Plany kontroli z uwzględnieniem kontroli zleconych przez DGLP.

(akta kontroli str. 136-154, 1161-1165, 2138-2139, 2693-2695)

6. Dyrektor Generalny LP nie podejmował względem Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych skutecznych działań zmierzających do terminowego złożenia przez te jednostki Programów Gospodarowania Zasobami Lokalowymi bądź złożenia próśb o zwolnienie z obowiązku ich opracowania.
 - a) Do Dyrekcji Generalnej LP w 2018 r. wpłynęło sześć opracowanych Programów Gospodarowania Zasobami Lokalowymi w celu ich zatwierdzenia z następujących RDLP: Katowice, Łódź, Poznań, Szczecin, Szczecinek, Wrocław z opóźnieniem tj. kolejno 62, 47, 44, 19, 47, 47 dni po terminie¹⁶⁹,
 - b) Do Dyrekcji Generalnej LP w 2018 r. wpłynęły trzy próśby RDLP z Piły, z Radomia i Krosna o zwolnienie z obowiązku wykonania PGZL z opóźnieniem tj. kolejno 51, sześć, 42 dni po terminie¹⁷⁰,
 - c) Do Dyrekcji Generalnej LP w 2018 r. nie wpłynął z RDLP Kraków opracowany PGZL i nie została złożona prośba o zwolnienie z obowiązku jej wykonania.

Dyrektor Generalny nie podejmował skutecznych działań zmierzających do uniknięcia przekroczenia wspomnianych terminów, m.in. poprzez kierowanie pisemnych monitów do dyrektorów RDLP.

Dyrektor Generalny LP nie podjął stosownych działań nadzorczych, pomimo, że zaniechania Dyrektorów RDL w tym zakresie stanowiły naruszenie § 1 ust. 3 i oraz § 8 ust.1 Wytucznych *do opracowania Programu Gospodarowania Zasobami Lokalowymi w jednostkach organizacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe* wprowadzonych Zarządzeniem nr 53 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 lipca 2018 r. Wspomniane zapisy stanowiły, że kierownicy jednostek organizacyjnych składają do zatwierdzenia opracowany PGZL w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia wspomnianych Wytucznych tj. najpóźniej do października 2018 r. a zwolnienie z obowiązku opracowania Programu może nastąpić za zgodą Dyrektora Generalnego LP na pisemną prośbę o zwolnienie. Tym samym brak

¹⁶⁷ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 1 grudnia 2022 r.

¹⁶⁸ Pismo znak: GI-0331-1-3/14.

¹⁶⁹ RDLP w Katowicach przedłożył PGZL do Dyrektora Generalnego LP w dniu 31 grudnia 2018 r.; RDLP w Łodzi przedłożył PGZL do Dyrektora Generalnego LP w dniu 17 grudnia 2018 r.; RDLP w Poznaniu przedłożył PGZL do Dyrektora Generalnego LP w dniu 14 grudnia 2018 r.; RDLP w Szczecinie przedłożył PGZL do Dyrektora Generalnego LP w dniu 19 listopada 2018 r.; RDLP w Szczecinku przedłożył PGZL do Dyrektora Generalnego LP w dniu 17 grudnia 2018 r.; RDLP we Wrocławiu przedłożył PGZL do Dyrektora Generalnego LP w dniu 17 grudnia 2018 r.

¹⁷⁰ RDLP w Pile przedłożyło prośbę o zwolnienie z obowiązku wykonania PGZL do Dyrektora Generalnego LP w dniu 21 grudnia 2018 r.; RDLP w Radomiu przedłożyło prośbę o zwolnienie z obowiązku wykonania PGZL do Dyrektora Generalnego LP w dniu 6 listopada 2018 r.; RDLP w Krośnie przedłożyło prośbę o zwolnienie z obowiązku wykonania PGZL do Dyrektora Generalnego LP w dniu 12 grudnia 2018 r.

realizacji wskazanych działań powinien być wymagać interwencji Dyrektora Generalnego.

Ówczesny Dyrektor Generalny LP w zakresie pkt.: a) i b) wyjaśnił¹⁷¹, że wydziałem merytorycznym w przedmiotowym zakresie był Wydział Infrastruktury¹⁷² w pionie Gospodarki Leśnej oraz Zastępca Dyrektora Generalnego ds. Gospodarki Leśnej. Dodał: *zgodnie z moją aktualną wiedzą działania takie były podejmowane przez wymienione komórki organizacyjne DGLP. Zastępca Dyrektora Generalnego LP ds. Ekonomicznych, działając z upoważnienia Dyrektora Generalnego, w zakresie pkt. a) wyjaśnił¹⁷³, że w związku z niedotrzymaniem terminu składania dokumentów przez RDLP: Katowice, Łódź, Poznań, Szczecin Szczecinek, Wrocław nie były wysyłane pisma w celu ponaglenia lub pouczenia. Zastępca Dyrektora Generalnego ds. Ekonomicznych, działając z upoważnienia Dyrektora Generalnego w zakresie b) wyjaśnił¹⁷⁴, że w związku z niedotrzymaniem terminu składania próśb o zwolnienie z obowiązku wykonania PGZL przez RDLP: Piła, Radom i Krosno oraz nie były wysyłano pisma w celu ponaglenia lub pouczenia. Dyrektor Generalny LP w zakresie pkt c) wyjaśnił, że ¹⁷⁵ *nie istnieją zapisy, czy to ustawowe czy też wynikające z innych aktów wewnętrznych PGL LP, zwalniające jednostkę nieposiadającą nieruchomości mieszkaniowych z tworzenia PGZL. Niemniej jednak Dyrektor Generalny nie wyegzekwował przekazania przez Dyrektora RD LP przedmiotowej próśby, gdyż posiadał wiedzę o tym, iż RDLP w Krakowie nie posiadała w 2018 r. jakichkolwiek lokali mieszkalnych.**

Naczelnik Wydziału Infrastruktury zeznał¹⁷⁶ :

- w zakresie pkt. a), że problemy związane z opóźnieniami były załatwiane w sposób roboczy, żeby nie formalizować nadmiernie kontaktów z dyrektorami RDLP; wskazał: *staraliśmy się załatwić te sprawy w drodze poczty mailowej lub rozmów telefonicznych. Jako naczelnik Wydziału Infrastruktury nawet dając pisma na podpis dyrektora, nie miałem faktycznych i rzeczywistych narzędzi, żeby wprowadzić pewne rzeczy i żeby potem zweryfikować, czy podjęto pewne działania i czy miało to odzwierciedlenie;*
- w zakresie pkt b), że opóźnienia wynikały prawdopodobnie z tego, że dyrektorzy RDLP wyszli z założenia, że nie muszą przedkładać pism w sprawie występujących po ich stronie zwolnień lub sporządzania programów; informacje o opóźnieniach były poruszane na naradach z dyrektorami RDLP oraz naczelnikami wydziałów w RDLP.
- w zakresie pkt c), że dokładnie sprawy Krakowa nie pamięta; wskazał: *zakładam, że to też miało być załatwione w drodze telefonów. Brak nacisków na jednostki mógł wynikać z tego, że to po stronie jednostek był obowiązek zgłaszania się do nas w sprawie zatwierdzeń, że opóźnienia wynikały prawdopodobnie z tego, że dyrektorzy RDLP wyszli z założenia, że nie muszą przedkładać pism w sprawie występujących po ich stronie zwolnień lub sporządzania programów.*

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela tych wyjaśnień, zauważając, że w 2018 r. w przypadku sześciu innych RDLP nieposiadających żadnych

¹⁷¹ Pismo z dnia 5 grudnia 2022 r.

¹⁷² Dalej: WI.

¹⁷³ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 6 grudnia 2022 r.

¹⁷⁴ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 6 grudnia 2022 r.

¹⁷⁵ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 7 listopada 2022 r., pkt 26.

¹⁷⁶ Protokół przesłuchania świadka numer: KST.411.003.01.2022_P_M_P z dnia 9 grudnia 2022 r., pkt 2, 3, 4.

lokali i budynków mieszkalnych nastąpiło złożenie pisemnej prośby do Dyrektora Generalnego LP o zwolnienie z obowiązku opracowania Programu zgodnie z obowiązującą procedurą.

Zdaniem NIK przyczyną nieprawidłowości był brak skutecznych działań Dyrektora Generalnego LP, zmierzających do zrealizowania wymienionych wytycznych zgodnie z zapisem § 1 ust 3 i § 8 ust.1 Wytycznych *do opracowania Programu Gospodarowania Zasobami Lokalowymi*. Zdaniem NIK, Dyrektor Generalny w sposób niewłaściwy nadzorował działalność dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych w roku 2018, do czego zgodnie z treścią art. 33 ust. 3 pkt 1a *uol* został zobowiązany Dyrektor Generalny.

(akta kontroli str. 106-113, 875-883, 1203-1242, 1824-2063, 2079-2082, 2108-2116, 2707-2708, 2727-2741)

7. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych zatwierdził 14 wykazów *lokali oraz gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie przeznaczonych do sprzedaży bez pełnej weryfikacji*, co było działaniem nierzetelnym.

W latach 2015-2022 Dyrektor Generalny LP¹⁷⁷ zatwierdził 14 wykazów dotyczących różnych RDLP¹⁷⁸, pomimo nieotrzymania od poszczególnych dyrektorów RDLP odrębnych opinii związków zawodowych. Powyższe było działaniem nierzetelnym, bowiem nie pozwalało na ustalenie, czy wykazy te były przedmiotem opinii związków zawodowych, stosownie do wymogu zawartego w art. 40a ust. 8 *uol*.

Dyrektor Generalny LP wyjaśnił¹⁷⁹, że w DGLP nie są gromadzone opinie związków zawodowych, wymagane jest jedynie przekazanie pisemnej informacji o uzyskaniu takiej opinii wraz z informacją, czy jest pozytywna czy negatywna. W uzupełnieniu wyjaśnień¹⁸⁰, stwierdził, że DGLP weryfikuje wykazy o sprzedaż pod kątem uzgodnienia ich z organizacjami związkowymi poprzez sprawdzanie oświadczeń kierowników jednostek kierujących wnioskami o uzyskanie opinii związków zawodowych. W trakcie składania zeznań w dniu 28 listopada 2022 r. Dyrektor Generalny LP zeznał¹⁸¹: (...) *do wykazów o wyrażenie zgody na sprzedaż jest załączana opinia związków zawodowych. Ja nie przypominam sobie załącznika z negatywną oceną związków zawodowych. Te wnioski, które ja przeglądałem zawsze miały załączoną opinie.*

NIK nie podziela tych wyjaśnień oraz zeznań, zauważając, że tylko Dyrektor RDLP w Warszawie kierując w dniu 26 stycznia 2021 r. wykaz lokali oraz gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie przeznaczonych do sprzedaży dla Nowe Przewodowo Gzy załączył odrębną opinię związków zawodowych, natomiast 14 spośród 15 (tj. 93,33%) poddanych badaniu wykazów lokali oraz gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie przeznaczonych do sprzedaży zatwierdzonych przez Dyrektora Generalnego LP nie zawierało opinii związków zawodowych. Powyższe w ocenie NIK było działaniem nierzetelnym. Opisane

¹⁷⁷ Bądź osoby przez niego upoważnione w latach 2015-2022.

¹⁷⁸ Olsztyn/ Nadleśnictwo Mrągowo w dniu 9 sierpnia 2022 r., Zielona Góra/ Nadleśnictwo Sława Śląska w dniu 27 czerwca 2022 r., Katowice/Nadleśnictwo Kobiór w dniu 7 marca 2022 r., Warszawa /Nadleśnictwo Pułtusk w dniu 24 marca 2021 r., Piła/ Nadleśnictwo Krzyż w dniu 23 grudnia 2020 r., Wrocław/ Nadleśnictwo Jugów w dniu 23 czerwca 2020 r., Toruń/Nadleśnictwo Zamrzenia w dniu 22 października 2020 r., Szczecin/Nadleśnictwo Świerczyna w dniu 20 listopada 2020 r., Szczecin/Nadleśnictwo Gryfino w dniu 21 września 2020 r., Szczecin/Nadleśnictwo Rokita w dniu 21 września 2020 r., Toruń/Nadleśnictwo Brodnica w dniu 25 listopada 2019 r., Katowice/Nadleśnictwo Prószków w dniu 19 czerwca 2018 r., Gdańsk/Nadleśnictwo Lubichowo w dniu 20 listopada 2017 r., Zielona Góra/Nadleśnictwo Wymiarki w dniu 17 sierpnia 2017 r., Krosno/Nadleśnictwa Baligród w dniu 17 październik 2015 r.

¹⁷⁹ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 6 października 2022 r., pkt 8.

¹⁸⁰ Pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 7 listopada 2022 r., pkt 31.

¹⁸¹ Protokół przesłuchania świadka nr KST.411.003.01.2022_P_JK z dnia 28 listopada 2022 r., pkt 13.

naruszenie spowodowało, że bez załączenia odrębnych opinii związków zawodowych niemożliwe było prawidłowe zweryfikowanie i potwierdzenie zgodności ze stanem faktycznym oświadczeń dyrektorów RDLP w protokole weryfikacyjnym wykazu (w rubryce: opinia związków zawodowych), tj. opinii pozytywnej, czy negatywnej.

(akta kontroli str. 781-790, 1203-1242, 1754-1758, 2532-2535)

8. W okresie od 23 czerwca 2020 r. do 27 czerwca 2022 r. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych zatwierdził siedem wykazów *lokali oraz gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie przeznaczonych do sprzedaży*, które były już przedmiotem wcześniejszej procedury wnioskowania o sprzedaż i, których zgoda na sprzedaż została opublikowana w BILP w trybie art. 40a *uol*:

- ponowny wykaz RDLP Zielona Góra w zakresie Nadleśnictwa Sława Śląska, złożony 19 lat, jeden miesiąc i osiem dni¹⁸² po zatwierdzeniu pierwotnego wykazu,
- ponowny wykaz RDLP Katowice w zakresie Nadleśnictwa Kobiór; złożony 10 lat, dwa miesiące i 23 dni¹⁸³ po zatwierdzeniu pierwotnego wykazu,
- ponowny wykaz RDLP Wrocław w zakresie Nadleśnictwa Jugów, złożony 17 lat, 11 miesięcy i 30 dni¹⁸⁴ po zatwierdzeniu pierwotnego wykazu,
- ponowny wykaz RDLP Toruń w zakresie Nadleśnictwa Zamrzenica, złożony 17 lat i 22 dni¹⁸⁵ po zatwierdzeniu pierwotnego wykazu,
- trzy ponowne wykazy RDLP Szczecin w zakresie Nadleśnictwa Świerczyn, Rokita i Gryfino złożone kolejno: dziewięć lat, 11 miesięcy i 22 dni¹⁸⁶, 18 lat, trzy miesiące i 23 dni¹⁸⁷ oraz 12 lat, dwa miesiące i 19 dni po zatwierdzeniu pierwotnego wykazu.

Zdaniem NIK jednorazowe wysłanie pisma¹⁸⁸ w 2020 r. przez Zastępcę ds. Gospodarki Leśnej, w którym wskazano, jakie sytuacje wymagają ponownego składania wykazu o sprzedaż nieruchomości w trybie art. 40a *uol*, było działaniem niewystarczającym w zakresie właściwego sprawowania nadzoru DGLP nad RDLP, do czego zgodnie z treścią § 33 ust. 3 pkt 1a *uol* został zobowiązany Dyrektor Generalny. Nieprawidłowość dotyczyła siedmiu wykazów na 15 (tj. 46,66%) w zakresie ponownego zatwierdzenia przez DGLP nieruchomości do sprzedaży, gdzie przewlekłość sprzedaży wynosiła od dziewięciu lat, 11 miesięcy i 22 dni do 19 lat, jednego miesiąca i ośmiu dni.

Dyrektor Generalny LP wyjaśnił¹⁸⁹, że zgodnie z najlepszą wiedzą i pamięcią pracowników Wydziału Gospodarowania Mieniem nie kierowano żadnej korespondencji, w której polecałaby wzmocnienie nadzoru w wymienionych jednostkach organizacyjnych. Dyrektorzy RDLP nie informowali wcześniej DGLP o zaistniałej przewlekłości w sprzedaży tychże lokali poza przekazaniem do DGLP przedmiotowych wniosków w zakresie ponownego zatwierdzenia nieruchomości do sprzedaży.

(akta kontroli str. 2588-2595, 2743-3267, 3271-3365, 3928-3929)

¹⁸² Pierwsze zatwierdzenie do sprzedaży – 19 maja 2003 r., ponowne zatwierdzenie do sprzedaży – 27 czerwca 2022 r.

¹⁸³ Pierwsze zatwierdzenie do sprzedaży – 12 grudnia 2011 r., ponowne zatwierdzenie do sprzedaży – 7 marca 2022 r.

¹⁸⁴ Pierwsze zatwierdzenie do sprzedaży – 24 czerwca 2002 r., ponowne – 23 czerwca 2020 r.

¹⁸⁵ Pierwsze zatwierdzenie do sprzedaży – 30 września 2003 r., ponowne – 22 października 2020 r.

¹⁸⁶ Pierwsze zatwierdzenie do sprzedaży – 29 listopada 2010 r., ponowne – 20 listopada 2020 r.

¹⁸⁷ Pierwsze zatwierdzenie do sprzedaży – 29 maja 2002 r., ponowne – 21 września 2020 r.

¹⁸⁸ Pismo znak: ZI.2101.31.2020 z dnia 22 maja 2020 r.

¹⁸⁹ Pismo znak: GI.091.1.6.2022 z dnia 8 grudnia 2022 r.

9. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych nie określił sposobu postępowania w sytuacji wypłacania równoważnika pieniężnego w przypadku zamieszkiwania pracownika na terenie gminy, która nie publikuje wysokości średniej stawki czynszów najmu lokali mieszkalnych nienależących do publicznego zasobu mieszkaniowego w gminie

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy o *lasach*, pracownicy Służby Leśnej mają prawo do bezpłatnego mieszkania, jeżeli stanowisko oraz charakter pracy związane są z koniecznością zamieszkania w miejscu jej wykonywania. Zgodnie natomiast z art. 46 ust. 3 *uol* w razie braku mieszkań będących w zarządzie Lasów Państwowych na potrzeby, o których mowa powyżej, pracownikowi przysługuje równoważnik pieniężny.

Równoważnik pieniężny ustala się, zgodnie § 8 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie określenia stanowisk w Służbie Leśnej, na których zatrudnionym pracownikom przysługuje bezpłatne mieszkanie albo równoważnik pieniężny, oraz sposobu i trybu przyznawania i zwalniania tych mieszkań, a także ustalania i wypłaty równoważnika pieniężnego¹⁹⁰, w wysokości stanowiącej równowartość kwoty wynikającej z iloczynu średniej stawki czynszów najmu lokali mieszkalnych nienależących do publicznego zasobu mieszkaniowego w gminie, na której terenie zamieszkuje uprawniony pracownik, obliczanej na podstawie zestawienia danych ogłaszanego w wojewódzkim dzienniku urzędowym na podstawie art. 4a ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o *ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego*¹⁹¹, i powierzchni mieszkalnej, która uzależniona jest od liczby członków rodziny i wynosi: 35 m² dla 1 osoby; 40 m² dla 2 osób; 45 m² dla 3 osób; 55 m² dla 4 osób; 65 m² dla 5 osób; 70 m² dla 6 i więcej osób.

Zapis § 21 ust. 8 *Ponadzakładowego układu zbiorowego pracy Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe* stanowił, że w przypadku braku mieszkań, będących w zarządzie Lasów Państwowych, pracownikom Służby Leśnej przysługuje równoważnik pieniężny, o którym mowa w art. 46 ust. 3 ustawy o *lasach* w wysokości nie mniejszej niż 250 zł.

W sytuacji, gdy gmina, na terenie której zamieszkuje uprawniony pracownik, nie publikuje zestawienia danych w trybie art. 4a ustawy o *ochronie praw lokatorów*, nie jest możliwe ustalenie wysokości równoważnika pieniężnego w sposób zgodny z zasadami określonymi w rozporządzeniu z 17 grudnia 2009 r.

Zdaniem NIK uregulowanie kwestii ustalania równoważnika w układzie zbiorowym pracy również było niewystarczające, albowiem nie zostały wprowadzone żadne dodatkowe wskaźniki różnicujące pracowników w zależności w szczególności od liczby członków rodziny, które są uprawnione do zamieszkiwania z pracownikiem. NIK stoi na stanowisku, że brak jednolitego uregulowania tej kwestii może prowadzić do nierównego traktowania pracowników w tożsamych sytuacjach.

Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wyjaśnił¹⁹², że ujęcie w § 21 ust. 8 *Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy* dla pracowników PGL LP zapisu gwarantującego, że wartość równoważnika nie może być mniejsza niż 250 zł stanowi częściowe rozwiązanie problemu. Podkreślił również, że wskazana stawka jest stawką minimalną, nawet jeśli z iloczynu stawki czynszów ogłaszanej

¹⁹⁰ Dz. U. Nr 221, poz. 1751, dalej także : rozporządzenie z dnia 17 grudnia 2009 r.

¹⁹¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 172, ze zm., dalej: ustawa o *ochronie praw lokatorów*.

¹⁹² Odpowiedzi: pismo znak:GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 7 października 2022 r., pismo znak: GI.091.1.6.2022.BZ z dnia 14 grudnia 2022 r., pkt 2.

przez gminę wynika niższa wartość równoważnika. Dyrektor Generalny wskazał również, że nie posiada innych narzędzi, za pomocą których mógłby w wiążący sposób uregulować kwestię ustalania sposobu równoważnika, ponieważ na mocy art. 46 ust. 4 ustawy o lasach stanowi to wyłączną kompetencję ministra właściwego do spraw środowiska.

(akta kontroli str. 906-908a, 775-800, 913- 1081, 2070-2116, 2711-2711h)

10. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych uznał część dokumentacji przeprowadzonych kontroli doraźnych za objęte tajemnicą przedsiębiorstwa, mimo, że te nie zawierały informacji którym może przysługiwać przymiot takiej tajemnicy.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej prawo do informacji publicznej podlega ograniczeniu ze względu na prywatność osoby fizycznej lub tajemnicę przedsiębiorcy. Ograniczenie to nie dotyczy informacji o osobach pełniących funkcje publiczne, mających związek z pełnieniem tych funkcji, w tym o warunkach powierzenia i wykonywania funkcji, oraz przypadku, gdy osoba fizyczna lub przedsiębiorca rezygnują z przysługującego im prawa.

Jak stanowi art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji¹⁹³ przez tajemnicę przedsiębiorstwa rozumie się informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, które jako całość lub w szczególnym zestawieniu i zbiorze ich elementów nie są powszechnie znane osobom zwykle zajmującym się tym rodzajem informacji albo nie są łatwo dostępne dla takich osób, o ile uprawniony do korzystania z informacji lub rozporządzania nimi podjął, przy zachowaniu należytej staranności, działania w celu utrzymania ich w poufności.

Część dokumentacji przeprowadzonych kontroli doraźnych dotyczących zbywania nieruchomości mieszkalnych w nadleśnictwach Borne Sulinowo i Czarna Białostocka uznane zostały przez DGLP za tajemnicę przedsiębiorstwa w sposób nieprawidłowy, albowiem nie zawierały one informacji przedstawiających wartość gospodarczą.

P.o. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wyjaśnił¹⁹⁴ m.in., że działania kontrolingowe obejmowały swoim zakresem informacje, które mogły być uznane za tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu danych dotyczących organizacji przedsiębiorstw (poszczególnych jednostek organizacyjnych LP), a których ujawnienie mogło mieć wpływ na interesy gospodarcze Lasów Państwowych, w związku z czym posiadały one wymierną wartość gospodarczą. Za tajemnicę przedsiębiorstwa w świetle przywołanego Zarządzenia Nr 48 uznana została dokumentacja wytworzona w ramach działań kontrolingowych Zespołu Kontrolingu Terenowego, a nie cała dokumentacja wytworzona w ramach działań kontrolnych Inspekcji Lasów Państwowych.

Zdaniem NIK zbywanie nieruchomości mieszkalnych nie stanowi przedmiotu zasadniczej działalności PGL LP, a jedynie jest częścią działalności dodatkowej. Sprzedaż nieruchomości zbędnych nie odbywa się w ramach rynku i konkurencji na tym rynku, a w zasadniczej części jest procesem realizowanym wewnątrz instytucji, w interesie pracowników LP i innych uprawnionych osób, i ma znaczenie z punktu widzenia prawidłowości gospodarowania mieniem Skarbu Państwa. Uznanie przez DGLP dokumentów wytworzonych przez Zespół Kontrolingu Terenowego za tajemnicę przedsiębiorstwa mogło mieć, zdaniem

¹⁹³ Dz.U. z 2022 r. poz. 1233.

¹⁹⁴ Pismo z dnia 1 grudnia 2022 r., znak: GI.091.1.6.2022.BZ.

NIK, za zadanie uniemożliwić lub utrudnić zainteresowanym osobom dostęp do informacji publicznej o sposobie zarządzania majątkiem publicznym.

(akta kontroli str. 7-112, 208-227, 775-800, 2221-2372, 2561-2567, 3921-3925)

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Opracowanie jednolitych zasad wypłacania równoważnika pieniężnego, uwzględniającego sytuację rodzinną pracownika Lasów Państwowych, w sytuacji gdy gmina nie publikuje średniej stawki czynszów najmu lokali mieszkalnych nienależących do publicznego zasobu mieszkaniowego w gminie.
2. Uregulowanie w drodze zarządzenia lub decyzji przesłanek ograniczających możliwość sprzedaży nieruchomości mieszkalnych o wysokiej wartości nieumorzonych.
3. Zlecenie Zastępcy Dyrektora Generalnego LP zwiększenia nadzoru nad działalnością naczelników komórek odpowiedzialnych merytorycznie za sprawy mieszkaniowe i prowadzeniem baz danych oraz sprawowania bezpośredniego nadzoru nad wynajmowaniem mieszkań służbowych DGLP.
4. Podjęcie działań przez Dyrektora Generalnego LP w zakresie bezwzględnego wymagania załączania przez dyrektorów RDLP opinii związków zawodowych do wykazów lokali oraz gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie przeznaczonych do sprzedaży, w celu prawidłowego zweryfikowania i potwierdzenia zgodności ze stanem faktycznym oświadczeń dyrektorów RDLP w przedmiotowych wnioskach.
5. Zobowiązanie dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych do okresowej weryfikacji w systemie SILP danych dotyczących nieruchomości zatwierdzonych do sprzedaży i sprzedanych oraz zapewnienie pełnego gromadzenia w SILP wszystkich danych dotyczących ww. transakcji.
6. Przekazanie Ministrowi Klimatu i Środowiska zweryfikowanego wykazu sprzedanych nieruchomości mieszkalnych w celu umożliwienia ewentualnego sprostowania odpowiedzi na interpelację poselską nr 22 127 z dnia 31 marca 2021 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Strategii Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 21 grudnia 2022 r.

Kontrolerzy
Agnieszka Kuźniewicz
Starszy inspektor kontroli państwowej
/-/

Patrycja Chrzanowska-Przybylska
Specjalista kontroli państwowej
/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Strategii
p.o. Dyrektor
Marzena Rajczewska
/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonała:
Najwyższa Izba Kontroli
Departament Strategii
p.o. Dyrektor
Marzena Rajczewska

/-/